

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI LIST

907.
Licealna knjižnica
Ljubljana
Strossmayerjeva ulica, II. drž. gimn.

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvu Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petit vrste. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naša omladina.

Muči me to vprašanje, če se samo malo poglobim v življenje naše učiteljske omladine. Vsakokrat me plaši isto spoznanje, da spi in smrči in ne morem si raztolmačiti, ali je sploh bistvo njegovega življenja spanje in smrčanje. Se prej pa, ko se hočem lotiti pojasnjevanja vprašanja samega, povdarjam, da se omejujem samo na šolsko življenje.

Svetovna vojna je pognala človeka v nekako »Sturm und Drang« periodo, kar je tudi opravičljivo, če pomislimo, da so vse tiste stare forme, ki so oblikovale predvojnega človeka, odpovedale službo povojnemu. Človek je spoznal, da se nahaja v nekaki krizi s samim seboj in sedaj išče izhodov, kako se je trenutno rešiti in sploh kako se je obvarovati v bodoče. Ne rečem, da se človeštvo zaveda tega v polni meri, ampak vsaj nekoliko se nagiba kako bi zadostilo pravi človeški misliji. Kot skromen primer nam lahko služi klic po svetovnem miru.

Pa kakor so se pojavile spremembe na vseh drugih poljih človeškega udejstvovanja, tako so se pojavile tudi na polju narodne vzgoje. Ne upal bi si trditi, da se zaveda situacije starejše učiteljstvo, za mlajše odkrito priznavam, da se je ne zaveda. Kdor ne verjame, naj se potruji z mano!

Poglejmo na zborovanja! Mladina sedi tiho in rezervirano, njen pogled je srepo obrnjen v zrak, ničesar pričakujoča, kar bi jo moglo podžgati in navdušiti za pravo šolsko delo. Stopimo k njej v razred, med štiri stene, kjer se dolgočasni v družbi »neumne dece«. Opazujemo jo, kako jemlje deci z absolutistično disciplino še tiste zadnje prirodne zmožnosti ter mori z velikim trudom predelanimi, že zdavnaj zastarelimi učnimi slikami, nežne otroške mozgane. Ali se je še potem čuditi, da pošlje osnovna šola toliko nestvorov v življenje! Ali moremo pričakovati skorajšnjega preobrata v kljub temu, da sestavljamo in prisegamo na lepo doneče resolucije v reforme šolskega dela v osnovni šoli. Če že ideja ni pronikla v najmlajše, ki bi morali vendar biti za iste najbolj dovzetni!

Poglejmo za trenutek samo v Nemčiji! Koliko novih struj se je razvilo v kratkih desetletjih. Danes je večina učiteljstva čisto impregnirana z novim duhom in kako so se morale naglo umakniti vse stare forme, katere se pri nas tako lepo slišijo v terminih: »šolmeštija«, »šola učilnica« in »papirnata avtoriteta«. Mnogo je pri nas krivo okostenelo učiteljstvo, ki nudi učitelju malo, ali pa celo nič. Usojeno nam je sedaj, da imamo zaprto pot k viru prave znanosti. Čital sem nekoč, da nas postavijo pod žleb, kjer v debelem curku teče ravno za

nas prirojena znanost. Nj ga menda med nami, ki bi oporekal žalostnemu dejstvu, povrh pa še nezdrav milje, ki vzame mladini samostojnost. Na ta način dobimo potem življenja nezmožne starce, v telesih mladih ljudi.

V prvem momentu sem mislil, da sem nataknil preveč črna očala, a zdi se mi potrebno povedati resnico, čeravno obsojamo samega sebe.

Mogoče bo porekel kdo, da samo podiram, ne zidam pa nič. Omenjeni očitki bi me zadel le v slučaju, če bi prezrl pozitivno delo učiteljske omladine na šolskem polju. Ker še sedaj o njem ni nobenih sledov, si dovoljujem podati v to svrhu par skromnih smernic.

Omenjal sem že, da se pri nas veliko sklepa in govori o reformi šolskega in vzgojnega dela. Vse take sklepe bi morali ravno mi, mladi, prenašati z največjim ognjem v prakso ter preizkušati in se poglobljati v njih bistvo, ali so dovolj močni, da bodo vodili človeka k zarji, ki žari, še sedaj na nepoznanem nebu. Šola nam mora biti, kakor »strelni jarek«, v katerem se borimo kot levi, da ohranimo pravo življenje tisočev in tisočev naših malih, ki so nam izročeni, da jih »vodimo«. Otroška duša in naš lastni jaz nam morajo nuditi oblike, da bo dobil naš stan pravo obilježje. Mislim, da ni pretiran klic za nas mlade, ajdimo v šolo, postanimo tam res pravi mojstri, ki odgovarjajo duhu časa, potem bomo na mestu tudi drugod.

Učiteljska omladina! Mnogo se sklepa in se bo sklepalo o našem narodnem vzgojstvu. Ne smemo prespati dobe, zavedati se moramo, da vsak še tako neznamen napačen ukrep udari pečat bodočnosti. Mogoče se bo zdelo komu smešno, češ: nerazsodna, vihrajoča mladina. Ne bojmo se očitkov, posezimo po strokovni izobrazbi, osamosvojimo se v šoli ter sledimo notranjemu glasu naše mlade duše, če še ni zmrznilo.

Zato »ustajmo bračo« in si zmanimo oči, da vidimo beli dan!

Bogdan Jurančič.

Splošne vesti.

K ČLENU 11. DRAG. UREDBE.

(Iz krogov poročenih učiteljic.)

Nova uredba o draginjskih dokladah državnih nameščencev je izzvala v naših vrstah vihar ogorčenja radi krivice — zopet smo prikrajšane napram neporočenim tovarišicam za polovico draginjskih doklad! Če država uvidi, da je državni nameščenec potreben draginjskih doklad, naj tudi uvidi, da smo jih potrebni vsi v enaki meri, kajti draginja je za vse popolnoma enaka! Nikdar se mi še ni pripetilo pri nakupu, bodisi živil, bodisi obleke, da bi mi dejal prodajalec: Vi ste učiteljica, žena državnega

uradnika, za Vas stane blago polovico manj ko za druge!

Ali je pa menda delo poročene učiteljice manj vredno? — O ne! Tega tudi oni, ki nam režejo kruh, ne mislijo in ne trdijo, kajti učiteljice, poročene z neuradniki, dobivajo polne doklade. Zakaj ta dvojna mera? Je-li morda žena državnega uradnika v boljšem gnotnem položaju nego ona, ki ima za moža trgovca, posestnika, odvetnika, zdravnika? — Nikakor ne zavidamo tem našim tovarišicam njihovih doklad, saj imajo pravico do njih kot državne uradnice, a odločno zahtevamo zase iste pravice, saj imamo in izpolnjujemo tudi iste dolžnosti napram državi kakor druge! Trdno smo uverjene, da se zganejo vsi merodajni faktorji in odpravijo to krivico po glasu: Za enako delo — enako plačilo!

— **ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE ŠOLNIKU DAVORINU TRSTENJAKU** se vrši po zadnjem Učit. Tovaršiu objavljenemu sporedu na Binkoštni ponedeljek popoldne ob 14. uri na rojstni hiši na Krčevinah pod Humom pri Ormožu. Ker pričakujemo v slučaju ugodnega vremena veliko število učiteljstva in prijateljev šole iz vse Slovenije, pa tudi iz obmejnih krajev Hrvaške in Medžimurja ter celo številne delegacije iz Zagreba, je radi prehrane nujno potrebno, da se poedini udeleženci zglasijo pri svojih društvih in le-ta naj potem najpozneje do 7. junija naznanijo ormoškemu učit. društvu (predsednik nadučitelj Josip Rajšp v Ormožu) skupno število udeležencev, ki reflektirajo v Ormožu na obed. Nepriglašeni bodo ostali v slučaju velike udeležbe — brez obeda. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Železniška zveza je na vse strani ugodna. V pošte pride seveda že novi, od 1. junija veljavni vozni red.

— **Inšpektor v ministrstvu prosvete g. dr. Lokar** bo tekom junija radi vpošklica v komisijo pri zrelostnih izpitihs odsoten iz Beograda.

+pov **VSEM UDELEŽENCEM LETOŠNJE POKRAJINSKE SKUPŠČINE!** Delegate in vse one tovariše (ice), ki se udeležijo letošnje pokrajinske skupščine v Krškem dne 5. in 6. julija,*

* Prvi dan, t. j. v soboto dne 5. julija se vrši zborovanje širšega sosveta in zborovanje delegacije v sokolski dvorani. Isti dan po seji širšega sosveta se vršijo v šolskih prostorih seje posameznih odsekov. Ta dan morajo biti navzoči vsi člani ožjega in širšega sosveta, člani odsekov in vsi delegati.

Drugi dan, t. j. v nedeljo, dne 6. julija po prihodu jutranjih vlakov (iz Zid. mosta ob 6. oz. pol 10. uri, iz Zagreba ob 1/2 ure) se vrši skupščina v sokolski dvorani.

Če kdo izmed članov ožjega sosveta pride v Krško že v petek popoldne, naj to sporoči, da se preskrbi prenočišče.

pozivljamo, da se čimprej prijavijo podpisanemu društvu, najdalje do 20. junija. Vsak naj po dopisnici natančno naznani, za katere dneve želi prenočišča, obeda in večerje, ker bodo udeleženci takoj po prihodu dobili izkaznice, brez katerih nihče ne bo mogel dobiti preskrbe, kajti naše skromno mestece ne more nuditi vsega, česar smo bili vajeni v drugih večjih krajih, kjer smo zborovali. Glede prehrane bo vsak navezan na odkazano mu gostilno in bo prehranjevalni odsek poskrbel za eronost glede kakovosti in cene. Za brezbrizneže, ki se ne bodo pravočasno prijavili, ne prevzemamo nobene odgovornosti. Stanovanjski in prehranjevalni odsek bodeta poslovala na kolodvoru takoj po prihodu vlakov.

Obenem naj se prijavijo vsi tisti tovariši(ice), ki se nameravajo udeležiti kakega izleta. Priporočamo izlete na Stojdrago, Lisco, Kum; bližji izleti so v Rajhenštajn (prepiogokop pri Rajhenburgu), Sv. Duh nad Krškim (lep razgled); najbližji izlet pa je na Trško goru (s katere je krasen razgled na Krško polje in Gorjance) ter odtod na »Srajbarski turen« pri Leskovcu. Za izlete, h katerim se bo priglasilo največ udeležencev, bo izletni odsek poskrbel voditelj (Priglasitev do 20. junija!).

Dasi smo imeli pomisleke zastran prireditve skupščine v Krškem (zlasti radi preskrbe prenočišč), vendar hočemo z združenimi močmi obeh posavskih društev, krškega in breziško-sevškega, storiti vse, kar je v naši moči, da pripravimo našemu organiziranemu učiteljstvu čim najpriskrbenjši sprejem. Zdravo in na svidenje v Krškem! Okrajno učiteljsko društvo v Krškem.

— V Kranju se izroči dne 4. junija t. l. pred zborovanjem učiteljskega društva za kranjski okraj odlikovanje reda sv. Save IV. razreda tov. Fr. Luznarju, nadučitelju na Primskovem pri Kranju, odličnemu našemu stanovskemu tovarišu in nad 25-letnemu glavnemu blagajniku bivše naše Zaveze. Odlikovancu iskreno čestitamo!

— **Pomožni učitelji**, ki so napravili usposobljenostni izpit v pomladanskem terminu, se opozarjajo, da vložijo za vstop v državno službo prošnjo na prosvetni oddelek v Ljubljani v zmišlu čl. 12. čin. zakona.

— **Šmartno pod Šmarno goru.** Ob priliki majniškega izleta, ki sta ga priredila dva razreda k Bohinjskemu jezeru in k slapu Savice, se čuti pokr. šolsko vodstvo dolžno, da se tem potom v imenu izletnikov najsrčneje zahvali g. hotelirju F. Seljaku pri »Sv. Duhu« ob Boh. jezeru za brezplačno prenočišče kakor tudi za izborno in otrokom odgovarjajočo postrežbo, ki se je nudila po neverjetno znižani ceni. S to velikodušnostjo si je gospod hotelir takoj pridobil srca naših izletnikov, za kar ga toplo pripo-

LISTEK.

Koncert drž. ženskega učiteljskega društva v Mariboru.

Pevski zbor drž. ženskega učiteljskega društva v Mariboru, ki je nastopil dne 3. maja t. l. v veliki Götzovi dvorani pod vodstvom svoje dirigentinje gđč. prof. Ropasove, je pokazal vsem navzočim jako velik napredek, če primerjamo lansko prireditve z letošnjo. Izvanredni uspeh je rezultat večmesečnega temeljitega študija in po pravici lahko smatramo imenovani zbor za najboljši ženski zbor Jugoslavije.* Le žal nam je, da je tudi temu zboru začrtana ona usoda kakor vsem šolskim zborom sploh, da je podvržen vsakoletnemu menjavanju izvršujočih članic. Ko bi se imel približati končnemu cilju, že ga čaka kruta usoda, zapisan je razcepjenju. Trud se mora pričeti znova, pravcato Sisifovo delo. In

* Kolikor nam je znano, je to dosedaj edini samostojni ženski zbor v naši domovini. Uredništvo.

vendar tudi ne. Trud, ki ga imajo pevski člani potom tako premišljenega študija, ne bo ostal brez koristi, ampak bo rodil povsod stoteran sad. Vsakteri član ali članica takega zbora se nikakor ne bo ustrašil dela, ki ga čaka po dovršenih študijah na glasbenem polju, zakaj tukaj je kulturno delovanje najbolj hvaležno in le z lepo slovensko pesmijo nam je mogoče zatirati surovost, ki vlada še semtertja pri nas. Prizadevanje vseh bo, da kolikor mogoče stremijo za tem, da se pri izvajanjih izboljša slovenska pesem tako kakor zasluži. Zatorej vztrajajte in ne ustrašite se onih, ki jim lepa glasbena umetnost ni posebno pri srcu.

Sedanji zbor razpolaga s posebno izdatnimi in lepimi alti. Kar se pa tiče preciznosti — vse skladbe namreč so bile izvajane na pamet — dalje na brezhibni intonaciji, prav posebno pa pri predavanju, je vredno največje pohvale. Zasluga za to gre predvsem dirigentinji gđč. prof. Ropasovi in g. Voglarju, ravnatelju zavoda, ki podpira pevski pouk v tako obilni meri. Če bi se še nekoliko bolj polagala stroga pazljivost na melodično linijo in na nekatere naravne pov-

darke, bi lahko smatrali izvajanje za dovršeno.

Zbor in dirigentinja sta žela obilo priznanja od mnogoštevilnega občinstva ter so se morali nekateri zbori celo ponavljati.

Prednašanih je bilo lepo število dvo-, tro-, četvero- in šesteroglasnih ženskih zborov, med katerimi so najbolj ugajale humoristične Pavčičeve: »Žabe«, resna in bogata Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, Adamičeva: »Sem si vzela«, Devova: »Zajček teče«, Dvořakovi dvospevi s spremljevanjem klavirja: št. 1. »Na begu«, št. 5. »Vezilo« in št. 9. »Prstan srečnih dni« in kompozicija dirigentinje same: »Ptčice«.

Z obsežnim in mogočnim kontraaltom razpolaga operna pevka gđč. Zora Ropasova, sestra dirigentke, ki je prišla do popolne veljave v Mayerbeerovi ariji iz opere »Prerok«. Zapela nam je dovršeno tudi Pavčičevo: »Ženjkova«. Z ozirom na obilo priznanje je dodala še arijo iz opere »Samson in Dalila«.

Kot zadnja točka je bila na programu Griegova: »Pred samostanskimi vrati«, četverglasen ženski zbor, sopran-

in alt-solo in orkester s harfo, klavirjem in harmonijem. Alt-solo je absolvirala že prej imenovana gđč. Ropasova, sopranski solo pa je s sigurnostjo in mehko obvladala gđč. Radova, prof. solopetja v Glasbeni Matici v Mariboru.

Poleg vseh naštetih in še drugih skladb se nam je predstavila tudi izborna prof. moč tuk. Glasbene Matice gđč. Marija Finžgarjeva, ki je zaigrala virtuozno Liszt-Verdijevo koncertno parafrazo iz opere »Rigoletto«.

Ne smemo prezreti tudi naše marljive čebelice, gđč. Minke Zacherlove. Udeleževala se je skoro ves večer na odru pri klavirju ali harmoniju, ter spremljala Dvořakove in Bendlove pesmi precizno in diskretno.

Imenovani koncert je na lep način izpopolnil veliko vrzel letošnje koncertne sezone ter nudil bogato odškodnino vsem onim, katerim še ni zamrl čut za lepo glasbeno umetnost. Zavod je na to impozantno prireditve lahko ponosen.

V enakem obsegu so neumorne pevke izvajale vse koncertne točke dne 10. maja v Ptuj, za kar jih je mnogoštevilno občinstvo burno aklamiralo.

ročamo vsem izletnikom Boh. jezera. Z neverjetno malimi izdatki so si naši malčki ogledali najkrasnejši del naše lepe jugoslovanske domovine, k čemur je pripomogel največ gospod hotelir s svojo darežljivo roko. Še enkrat stotera hvala in na svidenje drugo leto! — Šolsko vodstvo v Šmartnem pod Šmarno goru.

— Sprejmeta se 2 deklici, predvsem siroti in popolnoma zdravi, v starosti 10 do 12 let, za svoji na dve kmetiji. — Pojasnila daje tov. Blaž Jurko, šolski vodja na Razboru P. Loka pri Zidanem mostu.

— Šolski izlet. Otroci osnovne šole v Dobličah in na Mavrleu pri Črnomlju so priredili dne 20. maja majniški izlet k Trem Faram. Veselje 70 otrok je bilo nepopisno, saj se je večina prvič vozila z vlakom. Trud je pozabljen — ostali so le lepi spomini na izlet in vse one, ki so s svojo prijaznostjo pripomogli do lepega uspeha. Iskrena zahvala g. dr. Matjašiču v Metliki, ki je brezplačno pomagal ponesrečenemu dečku, G. vodju K. Barletu in obema tovarišicama pa naj veljajo besede preprostega otroka: »G. vodja metliške šole nas je prijazno sprejel in nam postregel; za nas je bil lep dan!

— Tovariši, ki jim je na srcu tudi izvenšolsko delovanje med narodom, se opozarjajo na v stalno nameščenje razpisano učiteljsko mesto v Petrovčah, kjer je za samce na razpolago čedno brezplačno stanovanje. Petrovčec, ležeče v prijazni Savinjski dolini tik ob železnici Celje-Velenje, 1 uro pešhoda od Celja oddaljeno, je Celjanom priljubljen izletni kraj.

Ponatis rešenja.

Rešenja v prepisu, ki jih potrebuje vsaka učna oseba kot priloge (dokazila) pri prošnjah za povišice, pri pritožbah na ministrstvo prosvete in na državni svet itd., je založila Učiteljska tiskarna. Cena — 50 Din.

Učiteljski pravnik.

—§ Prošnja za povišico položajne, osnovne plače ali stanarine:

Predmet: Prošnja za V povišico (poločajne plače, osnovne plače in stanarine.)

Takse prosto po čl. 128. uradniškega zakona in čl. 6., tčk. 9. zakona o taksah in pristojbinah.

Ministrstvo prosvete
Osnovna nastava
Beograd.

Podpisani učitelj v sem bil preveden z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. dne v grupo kategorije položajne plače Din na stopnjo osnovne plače Din letno in na Din letne stanarine, ker sem imel ob prevodu dne 1. septembra 1923 dovršenih 14 let, 11 mesecev in 15 dni efektivne službe.

Dokaz: Rešenje min. prosvete O. N. br. 11.018, 28. februarja 1924 v oверovljenem prepisu, pod A. (Formularji za prepise rešenja se dobe že tiskani v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Glej oglaš!)

Ker služim brez presledka od prvega nastopa službe z dne leta, sem dovršil z dnem

Dne 24. maja pa zopet nastopijo polnoštevilno v Ljubljani ter jim ob tej priliki želimo kar največ uspeha.

Kakor čujemo, namerava pevski zbor nastopiti daljšo turnejo in sicer na jug naše domovine. Poletite med naše brate in sestre — razgrinjajte svoj bogati program na široko ter jih navdušajte z našo pesmijo. V. Sch.

Koncert v Ljubljani. V soboto, 24. t. m. nas je obiskal pevski zbor ženskega učiteljskega iz Maribora. Na kotodvoru ga je pričakovala številna mladina obeh naših učiteljskih, ženske realne gimnazije in več njihovih profesorjev; med njimi smo opazili tudi pevskega očeta, g. ravnateljca Hubada, skladatelja Adamiča in Lajovicu ter lepo število članov pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice s svojim pevovodjo Kumrom. Iskren sprejem, pozdravni nagovori, cvetje, navdušenje.

Zvečer ob 8. uri je občinstvo napolnilo filharmonično dvorano. Na odru je vzorno-disciplinirano nastopil pevski zbor nad 70 brhkkih učiteljskih. Sveži, pomladni glasovi strogo poslušnih pev-

. službeno leto in mi pripade povišica grupe položajne plače. Din stopnje osnovne plače letnih Din in stanarine, letnih Din, od dne naprej.

Zadostil sem predpisu čl. 48. in 59. zakona o civilnih uradnikih glede ocene ob napredovanju.

Prosim, da se mi izda rešenje o povišici položajne plače v grupo z letno plačo Din, osnovne plače na stopnjo z letno plačo Din in pripadajočo stanarino letnih Din, ker sem dne dovršil službenih let, prosim za ureditev teh povišic v zmislu člena 106., drugi odstavek zakona o civilnih uradnikih.

Podpis.

—§ Zaračunavanje naturalnih stanovanj po čl. 39 čin. zak. Učiteljsko društvo za mariborski š. okraj želi, da se prevzamejo v komisije za ocenjevanje vrednosti naturalnih stanovanj učiteljstva razun uradnikov okrajnih davčnih oblasti še zastopniki uradov stanovanjskih najemnikov, kr. š. svetov in prizadeti šol. voditelji, odnosno prizadeta učna oseba. Na vsak način pa po enoblatni sanitetni organ in en organ drž. gradbene sekcije. Primerjaj zv. XIX, 16 stara izdaja in zv. III, 41 nove izdaje, posebno važno še za tiste, ki jim zaradi inkompetentnosti stanovanja plačuje kr. š. svet odškodnino za to. — Glej tudi odlok štaj. dež. š. sveta z dne 25. V. 1904 št. 5476.

Pri postopanju bi se naj oziralo na sledeče točke: 1. ali so uveljavljeni vsi principi glede kompetentnosti stanovanja šol. voditelja po dosedaj še veljavnih predpisih. — Pripomnim, da datirajo ti predpisi po zakonu z dne 4. febr. 1870 in so torej v nekaterih točkah zastareli. Pred izbruhom vojne je bil pripravljen načrt štajer. učiteljstva glede natur. stanovanj, vendar zaradi vojne ni bil več predložen dež. odboru. — 2. Stanje zidov in strehe. — Poznam učiteljsko stanovanje, pravo razvalino, kjer skozi razpoko v zidu lahko porineš roko. V deževnem vremenu, ali kadar se sneg tali, teče skozi strop v sobo. — 3. Stanje vrat, podov, oken, zim, oken in polk, kljuke, zatvornice, okovi. 4. Peči. 5. Štedilniki, pečnice, vodni kotličji, izlivi. 5. Stranišča. — Poznam šole, ki iz njih nikdar ne izgine straniščni smrad, kj je že tipičen na podeželskih šolah. — V gornjih Halozah je šola, ki na straniščih nima niti vrat!

Sicer pa, če smo »po selima« vsi v III. druginjskem razredu, se morajo tudi vsa stanovanja tega drag. razreda enotno oceniti na eni in isti podlagi, če tudi je ta način krivičen, kakor so krivični tudi drag, razredi. Kjer pa bi se prosta stanovanja ocenila zelo visoko, se mora takoj vložiti prošnja za višji drag. razred.

Pa še to: po § 159 zakona o dohodarini se nam zaračunava vrednost prostega stanovanja. Sedaj nam bo še enkrat zaračunjena pri stanarini, torej je vrednost stanovanja itak izplačana državi, daš nam ga ni dala ona, temveč šol. občina v »prosto« uporabo!

L. Šijanec, predsednik.

—§ Kako postopati pri izdavanju izkazov o napredku. Da ravnamo pri izdavanju izkazov o napredku v smislu »Zakona o taksah in pristojbinah« ter njega »Pravilniku«, je najbolje, da bele-

ki so med njimi najbolj ugajali lepi, polni nizki alti. Energična roka dirigentke, učiteljice petja, gdč. Ervine Ropasove je ženski pevski zbor vodila z vso sigurnostjo in prepredatno točnostjo; dvo-glasne in deloma četveroglasne zbor staj z vso fino diskretnostjo spremljali na klavirju in harmoniju gdč. Finžgarjeva in Zacherlova. Ves obsežni spored so pevke gladko proizvajale na pamet, kar je tudi mnogo.

Izvajanje posameznih pesmi je bilo seveda зависno od učiteljice-dirigentke. In ravno o interpretaciji se ne morem povsem povoljno izraziti. Pri petju je jako mučno za uho čisto nepotrebno pretirano sekanje besed v zloge, premočni poudarki posameznih zlogov v besedah in kar hipno pojemanje glasu v naslednjih zlogih ali besedah. Naše uho bolj ljubi širokopotezno, vodoravno začrtano petje, ki v dinamiki neprisiljeno prehaja iz mirnih v močnejše ali obratno, iz silnih v bolj tihe glasove. Gdč. Ropasova naj v bodoče uvažuje te dobromislečne nasvete, pa se ji gotovo ne bo več primerilo nepričakovano iznenadenje n. pr. ob koncu njenega četveroplasnega žen-

žimo v izkaze koncem vsakega polletja sledeče:

1. Ako prejmemo 5 Din kolek, ga prilepimo koncem I. polletja (31. oktobra 1924) v prvo rubriko (podpis staršev — namestnikov), ob sklepu II. polletja pa v II. rubriko ter pritisnemo uradni pečat čez kolek in listino, ali napravimo valovito črto, ker kolek moramo uničiti.

2! Ako dobimo potrđilo o siromaštvu, beležimo: »Brez plačila takse po potrđilu županstva z dne štev.«

3. Če ničesar ne predloži otrok, potem ne prepisemo redov iz matičnega lista v izkaz o napredku, ampak potegnemo v rubriki redov premo črto, na mestu za kolek pa pripomnimo: »Ker ni predložil (a) koleka, niti potrđila o siromaštvu, ni prejel (a) izkaza o napredku.«

4. Dobi ga šele, ko zadosti Zakonu o taksah, oziroma ko prosvetno ministrstvo izposluje izdavanje šolskih spričeval na osnovnih šolah brez plačil taks, kar je z ozirom na vznemirjenost ljudstva ter ogromnega občinskega dela nujno potrebno. — M. Brezovar.

—§ Prošnje za razpisana mesta je sestavljati in opremiti po starem načinu. Po čl. 12. činov. zak. morajo sestaviti prošnjo samo oni, ki stopijo prvič v državno službo, torej novinci. V prošnjah naj se v naslovu izogiba nekdajm izrazom: visoki, slavni itd. Prošnja je pri-dejati priloge, označene v razpisu v Ur. listu in v »Učit. Tovaršiu«. Prošnje je kolekovati s 25 Din, priloge à 2 Din; ako je priloga nižje kolekovana, je treba kolekovino dopolniti do 2 Din.* Vzorec prošnje:

Ministrstvu prosvete
Beograd.

Podpisani(-na) N. N. [stalni(-na)] učitelj(-ica) v prosim za podelitev razpisanega stalnega učnega mesta v

Priloge:

1. Službena razpredelnica pod A.
2. Izpričevalo zrelosti pod B.
3. Izpričevalo usposobljenosti pod C.
4. Dekret prvega nameščenja pod Č.
5.

V dne

Podpis.

* Kompetenti, ki še nimajo stalnega mesta, morajo priložiti tudi uradno zdravniško izpričevalo.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo upokojenega učiteljstva Slovenije vabi vse učitelje, katerim se po novi uredbi veleva s 65 leti stopiti v pokoj, da se oglasijo za pristop v naše društvo. Društvo izplačuje lepe podpore. Dediči ali vdova dobi dvakrat toliko dinarjev kot šteje takrat društvo članov. Da ne bo prepozno, skrbimo za se in za svojece! Prevideli so že vsi tovariši in radi vstopajo skupno s svojimi gospem v naše društvo. Društvo upokojenih učiteljev Slovenije se dobro širi in napreduje. Naznaniti moramo, da imamo pravih članov v Prekmurju, na Štajerskem, Gorenjskem, Dolenjskem, celo v Beogradu in v Italiji. Tudi podporni člani se nas vedno spominjajo. Naklonjene nam banke so darovale društvu že več tisočakov in celjsko učiteljsko društvo 150 Din. Prizrčna jim hvala! — Opomniti nam je, da so dandanes poštno pristojbine drage in ne moremo korespondirati kot prej.

ko smo pošiljali dopisnice za 4 vinarje, sedaj stane pismo 4 krone in dopisnica 2 kroni! Toliko kot poštnina stane, računamo lahko eno podporo, en prispevek! Zato pošiljamo od društva v odprtem pis-mu čeke, brez besedila. Vsi člani naj se odzovejo. — Za društvo upokojenega učiteljstva Slovenije s sedežem v Ljubljani. Mestni trg št. 3. M. Breznik. tajnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Kresničice. Karafiat. Za male in velike otroke, iz češčine prevedel dr. Fr. Bradac. Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

—kpl L. Andrejev: »Črne maske«. Poslovenil Josip Vidmar. Splošna knjižnica št. 26 v Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. Din 12., vez. Din 17.

Ocene.

—k Kresničice. Karafiat. Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradac. Založila Učiteljska tiskarna, Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetiti kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini že v številnih izdajah, pri raznih založnikih, ilustrirana in neilustrirana. Ni ga čeha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se je ne spominjal z največjim veseljem in s hvaleznostjo za prijetne ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lep romanček iz življenja kresnic, pisan s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodbinsko življenje, rodbinsko slogo in srečo! Mičnosti prizorov ni mogoče opisati s kratkimi besedami. Zato vzmeli vsakdo knjigo samo v roke in uživaj! Pohvaliti moramo požrtvovalnost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasi nbroj slik in sličic domačega umetnika, ki je utisnil Kresničicam pristen slovenski značaj. Pozdravljamo »Kresnice« ne le za to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najlepših mladinskih knjig, kar jih imamo. Upamo, da tudi pri nas ne bo družine, ki ne bi imela »Kresnic«. Cena 20 dinarjev je za lepo, bogato ilustrirano knjigo tako nizka, da si jo more vsakdo nabaviti.

—k Najnovejši zvezek »Sološne knjižnice« prinaša v gladekem Vidmarjevemu prevodu zanimivo in globoko dramo odličnega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, Črne maske. Delo, ki ga uprizori tudi ljubljansko dramsko gledališče. Je po zasnovi in izvedbi nekaj izrednega in posega v najgloblje globine človeške duše. To ni običajna gledališka roba, ampak je drama dobrega in zlega, kar pisatelj posebno poudrta na ta način, da glavni junak v nekem prizoru sam uniči svojega dvojnika, svoj lastni slabši jaz. Ker ni namen teh vrstic, da bi se podrobno spuščali v analizo in razmotrivanje tega genialnega dela, opozarjamo samo toliko, da uprizoritvi na odru ne bo mogel s pridom slediti tisti, kdor ne bo dela prele prebral in se zaglobil vani. »Črne maske« namreč niso zabavno berilo, ampak težna hrana, ki zahteva mnogo razmišljanja in poglobljanja od vsakega, ki hoče prodrjeti vse te globine in lepote. Lepo opremljena knjiga značaj v naši prevodni literaturi znatno pridobitev in je vsem ljubiteljem dobre, resne in tehtne knjige topla priporočamo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Tov. Alojzij Novak, strokovni učitelj na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani, Din 100. Živel darovalec in nasledniki s Pru! — Tovarišice in tovariši iz Kostanjevice Din 25: darovali so vsak Din 5, in sicer: Brodnik Anton, Kobau Malči, Mesec Iva, Rugelj Zora in Zagorc Fran, Hvala! Lep vzgled učiteljskim zborom na večrazrednicah. — Učiteljski zbor v Šmarjeti na Dolenji-

RUD. MENCIN:

Pedagoški zbornik in njegov kritik.*

V razgovoru s tovarišji sem spoznal, da z mano vred marsikateri pričakuje in želi repliko na dr. Žgečevu kritiko. A kakor vidim, ne kaže v tem oziru se znašati na druge. Govoriti hočem le v svojem imenu, ker ni nihče, prav nihče, opravičen jemati mnenje vsega učiteljstva v zakup. Le v vprašanju učiteljskega izobraževanja si lastim pravico, govoriti v imenu širšega kroga somišljenikov.

* Ta razprava je malo zastala, kakor več drugih dopisov v zadnjem času, zaradi nujnih informativnih poročil glede prevedbe na nove plače in zadeve, ki so s tem v zvezi. Glede predmeta listka stojimo na popolnoma objektivnem stališču čimširše liberalnosti svobodne kritike in želimo le, da se zadeva razčisti v interesu Pedagoškega Zbornika in Slovenske Šolske Matice ter da s tem izginejo vsa prikrita nezadovoljstva. — Uredn.

skega zbora »Ptičice«, ko je občinstvo — dasi radodarno — popolnoma opustilo vsako odobravanje. Smo pač pričakovali še nadaljevanje te pesmi.

Dve točki sporeda je izvajala koncertna violinistka-umetnica, ga Brandlova, ki je pokazala svojo izredno, virtuosno spretnost na violini ter žela burno odobravanje za svojo čisto intonacijo in globokočuteno igro.

Med prvim delom koncerta je gosp. ravnatelj Jug v imenu Zveze kulturnih društev v izbranih, toplih besedah pozdravil pevski zbor bodočih učiteljic ter jih bodril — povdarjajoč državljansko misel — k uspešnemu delovanju za pravo našo mlade, lepe, bogate kraljevine. G. ravnatelj Voglar se je zahvalil njemu, Glasbeni Matici in vsem organizatorjem tega koncerta. Naše učiteljske maturo-rantke so obsile svoje kolegije s cvetjem.

Lep koncert ostane v prijetnem in trajnem spominu posebno naši mladini, ki je zapuščala dvorano z najugodnejšim vtiskom, odkritim odobravanjem in glasno pohvalo. —c.

PROSVETA

Glasnik Poverjeništvu UJU v Ljubljani
o kulturnem in prosvetnem gibanju učiteljstva.

Z vstopom v nacionalno državo je postala naša organizacija nositeljica važne kulturne in prosvetne naloge; čimjačje in čimširše bo njeno kulturno in prosvetno delovanje tembolj bo služila narodu in državi. Kulturno in prosvetno delo naj ne bo le sredstvo drugim ciljem temveč naj služi samo svojemu vzvišenemu idealu.

Učiteljice in narodno prosvetno delo.

(Iz vrst naših tovarišic.)

V našem narodno-prosvetnem delu je naloga učiteljice istotako, ali pa včasih še bolj važna kakor njenega moškega tovariša v poklicu. To pa radi tega, ker je večkrat uspeh ženskega dela z ozirom na gotova dejstva bolj siguren kakor moškega. Ne mislim trditi, da ona svojo nalogo bolje razume kakor moški, temveč iz popolnoma drugih vzrokov. Ženska, kot politično neenakopravna se za politiko tudi ne briga, razen v redkih slučajih. Če je to prav ali ne, to tukaj ne pride v poštev, dasi je tudi to vprašanje eminentne važnosti. Toda če je človek prevzet politične strasti ali če hočete navdušenja za svoje prepričanje — se žalibog nikdar ali redko dvigne nad predsodke političnega nasprotstva, pa najsi isto v bistvu niti ne obstoja, če vzamemo na pr. v poštev današnje prilike. Vsaj kolikor se napredne kulturne smeri tiče, je skupno delo nedvomno mogoče in napaka je, abstimirati od dela radi političnih nasprotstev, kar se pa pri nas tako često dogaja in v čemur leži tudi veliko vzroka neuspehov v tem pogledu. Toda pri ženski to vsaj danes še ne pride toliko v poštev in to je v tem slučaju le pozdravljati. Dostikrat ona lahko (zlasti v manjših krajih) napetost oblažuje in tako prevzame vzvišeno nalogo Ifigenije: »Nicht mitzuhasen, mitzulieben bin ich da.« To je učiteljice prva naloga v globljem pomenu. Tako ona lahko v marsikakem kraju ustvari temelj naprednemu prosvetnemu delu: s spretno potezo posreduje vzajemnost vseh onih, ki so zmožni in ki hočejo delati, kar je nedvomno predpogoj uspešnemu delu.

Koliko je pa tudi ciljev na polju narodno-prosvetnega dela, ki izrecno zahtevajo sodelovanja ženske moči. Saj ni nič manj važno širiti prosveto med ženstvom kakor med moškimi. »Dajte nam izobraženih mater in preobrazili bomo svet.« In kdo naj prevzame to svečeniško nalogo, če ne učiteljica? Ženska bo razumela žensko in pot do njene duše bo najlažje našla ona. Da se mora učiteljica te svoje naloge zavedati in skušati, da ji bo kos, ni treba še posebe poudariti. Seveda je v začetku težavno in dostikrat, zlasti za mlado dekle, prav težko dobiti duševni kontakt z neznanom in nezaupljivo okolico, toda z dobro voljo in polagoma pojde gotovo. Če stopi z iskreno dobrohotnostjo ljudem nasproti, prav gotovo najde odmeva vsaj v nekaterih dušah. Pri tem se bo ustalila in usmerila tudi njena notranjost, ki bo izžarevala nje duševno bogastvo v sprejemljiva srca. Človek, poln sočutja napram drugim, človek z odkritim in iskrenim čustvovanjem ima v sebi bogastvo, proti kateremu bogastvo milijonarja ničesar ne pomeni; lahko stori več dobrega kot največji bogatin. (Swet Marden).

Tedaj: volja je dobra, a kako začeti? To vprašanje bo stavila gotovo vsaka začetnica, še večkrat pa morebiti one, ki so že poskusile — brezuspešno. Iz lastne izkušnje mi je znano, s kakim nezaupanjem spremljajo ljudje vsak korak učiteljice, zlasti mlajše. Marsikje nimajo vere ne v njeno zmožnost, ne v njeno razumevanje njihovih potreb in teženj. Naš človek je pač vzgojen v nezaupanosti in omalovaževanju učiteljstva. Ne pomaga nam, iskati in pobijati krivce, temveč z delom jim pokažimo nasprotno. Toda eno je predvsem potrebno: manjkati ne sme pravega zaupanja v samega sebe, katero edino nam pomore premagati ovire in težave, katero nam bo v prvem početku nadomeščalo prijateljstvo in bodrilce na naši poti. A kar je pri tem najvažnejše: vera v samega sebe in zmago našega dela vpliva na sočloveka z magnetično močjo in pridobi si zaupanje brez vsiljevanja in reklame. Z zaupanjem s strani ljudstva pa je led prebit! Toda treba je tudi sedaj delati previdno; manjkati ne sme finega psihološkega takta, notranjega čuta, ki ti narekuje smernice, katere imaš ubrati, da se ne zaletiš in ne izgubiš tal pod no-

gami. Kajti delo se ima vedno uravnati po mentaliteti prebivalstva, po potrebah in razmerah kraja in časa. Drugačno smer si moraš na pr. načrtati v kraju, kjer tvori večino prebivalstva delavstvo, drugačno zopet v izrecno poljedelskih krajih.

Torišče vsega izvenučnega prosvetnega dela bodi šola. Na ta način se lahko izogneš očitku, da je tvoje delo politično pobarvano. To sicer ni nič hudega in tudi ženski ni treba skrivati svojega poštenega prepričanja, toda zlasti pri ženskah na deželi naletiš v tem oziru često na predsodke in odpor. Najenostavnejši začetek je osnutek ženskega pevskega zbor. Saj ni treba, da je takoj spočetka popoln in da je vse brezhibno. Najsi bodo sprva le tri, štiri ponavljalke, ni treba prav nič misliti, da je to premalo. Ko bodo te videle, da je prijetno, bodo privabile tudi druge, starejše tovarišice. V zimskih večerih jim bo to ljuba in dobrodošla zabava in iz lastne izkušnje vem, kako težko so čakale prihodnje zime, ker poleti, ko je doba dela, so ti večeri odpadli. Pa ne samo vaškim dekletom, temveč tudi učiteljici prinašajo ti večeri razvedrilo in prijetno zavest, ki jo občutimo po storjenem delu. Vsak, ki je z uspehom delal več kot mu je nalagala mrzla dolžnost, ve, da te besede niso le prazne fraze.

Ker ima človek v sebi zdrav nagon, to, kar zna, tudi uveljaviti, se bo v dekletih samih porodila želja po javni produkciji tega, kar so se naučile. Hoče bodo imponirati svojim staršem, fantom in bogve komu. To se pa more najbolj udeležiti v dramskih uprizoritvah, odnosno skupno z njimi. Tako je prvi osnutek ljudskega odra, kot nadaljevanje šolskega odra, tu. Pridejo pa zopet pomisleki: to stane preveč denarja, kje je prostor za oder, kulise, obleka itd. V resnici pa to vprašanje ne dela toliko težko kakor izgleda na prvi hip. Če je vas bolj priprosta, oziroma bolj revna, se bodo ti ljudje zadovoljili s preprostejšo uprizoritvijo (tudi z deklamacijami in pevske nastopi). Nasprotno pa bodo v bogatejših krajih dekleta sama skrbela za lično opremo. Spominjam se na prav originalno uprizoritev dveh iger, ene otroške in ene za odrasle na prostoru med kozolcem in velikim skednom. Uspelo je prav dobro, ljudje so bili ponosni in zadovoljni, četudi je marsikdo izmed njih v sosednjem trgu videl že kaj lepšega. Toda to je bilo njihovo izvajanje, njihova last in za prihodnjič so radi žrtvovali mnogo več. Da je prirejanje iger važno vzgojno sredstvo za naše žensko, mislim, da ni treba še posebej poudarjati. Veliko je seveda odvisno od materiala, ki ga jim podamo. Ogibati se je treba preveč plehkih, pa tudi preabstraktnih in preglobokih stvari. Vendar pa bodi osnovna ideja vedno plemenita in vzgojna. Četudi je vpliv neznan — večinoma se niti ne opazi — je vendar prvi korak storjen. Ne samo, da tovrstne prireditve vzbujajo blažja čutila v preprosti duši kmečke žene, polagoma ji vcepljajo tudi čut za lepoto in veselje za nadaljno udeleževanje pri prireditvah.

Kadar je torej izobraževalno delo učiteljice tako daleč napredovalo, da je priredila celo kako igro, potem je predavanje v obliki prijateljskega sestanka naravna posledica. V obliki diskusije naj skuša v poslušalkah vzbuditi zanimanje za vse one panoge, ki si jih je stavila v svoj program.

Vemo, da je za žensko poleg njene npravstvene in duševne kakovosti vlepomembna tudi higijena telesa. Koliko se more in mora še storiti na tem polju, ve posebno učiteljica na deželi. Prvo, najprimitivnejše kulturno delo na deželi je, ženskam privzgojiti potrebo po telesni čistosti, snagi na domu itd. Kot drug važen predmet predavanja oziroma diskusijskega večera bi bilo alkoholno vprašanje, vzgoja otrok v predšolski dobi, gospodinjstvo, varčnost itd. To je si-

cer bolj zunanja stran vzgoje, a kot izobraževalno delo nič manj pomembna za harmoničen razvoj naših žena. Nato pa pridejo na vrsto vprašanja globlje vsebine, ki naj imajo namen izobraževati duševno stran. Za spremembo se lahko čita tudi kako publikacijo primerne vsebine, bodisi iz kakega dnevnika ali revije, na pr. mesečnik »Ženski svet« vsebuje več prav poljudnih sestavkov iz socialnega zdravstva, gospodinjstva itd., ki bi bili primerni za tovrstno uporabo.

Kako hitro se bo v poslušalkah vzbudila želja po dobri knjigi! Nič ne bo treba ponujati, kar same bodo prišle in prošile za knjige. Toda kje jih vzeti? Kateri kraj ima knjižnico za odrasle? V današnjih težkih časih smo pač prisiljeni računati z danimi razmerami z ozirom na materialne težkoče. Vendar ima pa vsaka šola na razpolago šolsko knjižnico, kjer se med drugimi knjigami dobe tudi kaki »Zvončki« in »Vrtci« in knjige Mohorjeve družbe, s čimer se za prvi hip zadovolje tudi odrasli. Polagoma pa bodo sami uvideli potrebo po lastni knjižnici. V večjih krajih bodo zahteve z ozirom na kakovost knjig večje; tam bo pa zato tudi v materialnem oziru lažje: občina bo rada prispevala za ustanovitev knjižnice, odvisno je le od primernega vplivanja s strani učiteljstva. Z ustanovitvijo ljudskih knjižnic po deželi je pa položen temelj našemu izobraževalnemu delu. Kajti knjiga je najboljšo sredstvo za spontano vzbujanje interesa za neznanim, želje po novem znanju, skratka: stremjenja po izobrazbi. Obsebi je umevno, da je treba največje pažnje in skrbnosti pri izbiri knjig. Pravo vrednost bo imela ljudska knjižnica šele tedaj, če bo vsebovala knjige take vsebine, da bodo našle pravega odmeva v čitalcih. To bo pa le tedaj, če se bodo čitale z razumevanjem. Tu je zopet treba, da je knjižničar dober poznavalec čitateljev, da pozna duševni nivô. Res je, vsled slabe predizobrazbe v sociologiji — za učitelja enim izmed najpotrebnejših predmetov — je zlasti neizkušena mlajša učiteljica večkrat v zadregi v tem oziru. Ona pač ve, kaj njej ugaja, ali za človeka iz čisto družega miljeja, kako naj pogodi pravo? V takem slučaju je pač najbolje, da se obrne na tajništvo organizacije, kjer ji bodo izkušeni tovariši z veseljem nasvetovali. Sploh je že z ozirom na njeno delo nujno potrebno, da je z organizacijo v trajnem stiku, da poroča tja o svojem delu in sprejema navodila in nasvete. Le na ta način bo delo rodilo uspeh, če bo dobro organizirano. Tudi javne ljudske knjižnice bodo najbolj uspevale, če bodo nastanjene v šolah in v rokah učiteljstva.

Dasiravno ima ves razvoj in napredok človeštva videz, da je produkt moškega duha in dela, je vendar velevažen, enakovreden činitelj žena, osobito mati in vzgojiteljica. In ako hočemo vzgojiti zdrav in močan narod, ki bo zmožen v življenski borbi tekmoovati z drugimi narodi, moramo predvsem vzgojiti njegovo žensko, dvigniti njega intelektualni in etični nivô. Vsaj to zahtevajo že današnje razmere, ko vedno napredujoča kultura zahteva duševno in fizično sposobnejših ljudi, ki nam jih morejo vzgojiti le matere, ki se tega zavedajo vsled lastne probujenosti, katera je sad dela učiteljice-vzgojiteljice.

Seznam nekaterih pesmi, ki so primerne za deklamacije na šolskih odrih.

Spodnji seznam smo prejeli od tovariša Tirana iz Moravc. Gotovo bo dobro služil marsikomu pri izbiri deklamovank za prireditve na šolskih odrih. Posnemanija vredno je, da bi tudi drugi tovariši in tovarišice zbrale enake pesmi, ki so se dobro obnesle pri deklamacijah in bi nam doposlali seznam. S tem bi lahko sčasoma dobili celotno zbirko primernih deklamovank za šolske odre. Dali bi jih urediti večjemu tovarišu, ki pozna mladinsko literaturo in šolski oder in bi jih izdal v posameznih zvezkih.

Velike važnosti je tudi tehniška stran deklamovanja. Za nekatere pesmi se da z malim tru-

dom prirediti tudi posebno scenerijo na odru, ki odgovarja vsebini pesmi in pozorišču na katerem se vrši dejanje, za katere deklamacije je potreba posebnih kostumov. S tem neverjetno pridobi deklamacija na efektu. Ponekje so tovarišice in tovariši že to izvajali in imajo dobre izkušnje. Malo truda Vas stane, če pošljete seznam deklamovank s pripisom tehniških navodil, dobri stvari pa s tem mnogo koristite. Na delo!

Jajmo tudi v tem pravcu svojo pot!

dom prirediti tudi posebno scenerijo na odru, ki odgovarja vsebini pesmi in pozorišču na katerem se vrši dejanje, za katere deklamacije je potreba posebnih kostumov. S tem neverjetno pridobi deklamacija na efektu. Ponekje so tovarišice in tovariši že to izvajali in imajo dobre izkušnje. Malo truda Vas stane, če pošljete seznam deklamovank s pripisom tehniških navodil, dobri stvari pa s tem mnogo koristite. Na delo!

Avtor, naslov zbirke in založba.	Naslov pesmi in stran.
1. Aškerc: Balade in romance. Schwentner.	Brodnik, 8. Mejnik, 85.
»	Atila in slovenska kraljica, 97.
»	Kronanje v Zagrebu, 153.
2. Aškerc: Lirske in epske poezije. Schwentner.	Na Kale-mejdan, 41. Najlepši dan, 86. Mea kulpa, 101. Pravljica o koscu, 156.
3. Aškerc: Zbornik. Schwentner.	Boštjanov mlin, 158. Pesem statenberških kmetov, 267.
4. Aškerc: Aškerčeva čitanka. Svobodna Misel, 1913.	Mi vstajamo!, 31. Sopotnik*, 33. Knežji kamen*, 97. Janičar, 145.
5. Aškerc: Balade in romance. Mohor. Družba.	Domovina*, 16. Naša meja gori*, 29. Molitev*, 38. Slovenska zemlja**, 83.
6. Albreht: Pesmi življenja. Umetniška propaganda, 1920.	Narodu**, 84. Sveti Jurij, 21. Pojdimo h gostiji, 24. Brda*, 60.
7. Debeljak: Solnce in sence. Tiskovna zadr. 1919.	Naša zemlja*, 70. Pesmi starega begunca* I., 96. Pesmi starega begunca* II., 97. Pesmi starega begunca* IV., 99. Slavenska zemlja*, 27.
8. Glaser: Slovenska nar. lir. Zvezna t., 1920.	Pesem iz bodočih dni*, 42. Če kula*, 122. Pomladanska romanca, 3. Šentjanžvo, 55. Pomladni veter*, 13. Po jutranjem lovu*, 34.
9. Gradnik: Pot bolesti. Zal. »Jug«, 1922.	Elegija 2*, 58. Elegija 5*, 61. Tržaškim bratom*, 62.
10. Gradnik: Padajoče zvezde. Omladina, 1916.	Naša nesreča*, 133. Pesem iredentistov*, 81. Žalostni mišek, 39.
11. Gañgl: Moje obzorje. Učit. tisk. 1914.	Marko v škripcih, 50. Brez miru, 54. Zagonetka I., 58. Vojska, 10. Veverica, 21. Na sejmu, 24. Ure, 44.
12. Aleksandrov: Pesmi in romance. Schwentner, 1903.	III., 68.
13. Gruden: Primorske pesmi. Zvezna t., 1920.	(3), 27. (4), 29.
14. Čika Jova Zmaj: Malaj in Malon. Jug. 1921.	V teh težkih dneh*, 114.
15. Čika Jova Zmaj: Malandarija. Tiskovna god. 1921.	Goriškim izgnancem*, 38. Kovaška*, 46. Zelena čelada*, 52. Vprašanja*, 59. Ves.
16. Čika Jova Zmaj: Pisani oblaki. Tiskovna zad., 1922.	Neznancu*, 76. Roljakom*, 74. Oktober, 72. Klopotec, 73.
17. Zbornik: Pesmi. Tiskovna zad., 1922.	št. 16, 55, 65 ali 66, 76, 359, 605 in druge.
18. Zbornik: Drobne pesmi. Učiteljska tiskarna. 1922.	
19. Zupančič: Čez plan. Schwentner, 1904.	
20. Zupančič: V zarje Vidove. Schwentner, 1920.	
21. Zupančič: Ciciban. Jug. 1922.	
22. Glaser: Pohorske poti. Zvezna, 1919.	
23. Štrekelj: Slov. nar. pesmi. Slov. Matica.	

Opombe k seznamu pesmi — deklamovank.

(E. Tiran).

S — Scenerija.
P — Pripovednik v levem prednjem kotu pozornice.
L — Luč.
rl — razdeljene vloge.

Aškerc: Najlepši dan. rl. P.
Aškerc: Boštjanov mlin S. podrt mlin; P., L. skoraj noč; mlinarja se vidi samo kot belo silhueto.
Aškerc: Pravljica o koscu. S. travnik; v enem kotu grm, za njim smrt; oba s koso, L. mrak; ščip je žarek iz žepne elektr. svetilke.
Aškerc: Pesem statenberških kmetov. S na vasi; v ozadiju grad. Kmetje oboroženi s sekirami, vilami, kosami.
Glaser: Sv. Jurj. S. travnik; Sv. Jurj pride oblečen, kot pesem (priskače, pripisna na piščali), potrka z njo ob zemljo; kukavica za kuliso zakuka, ptički zapojo; čez hip prilte otroci iz vasi in zarajajo krog Jurja.)
Glaser: Pojdimo h gostiji, lajanje. Kolikor živali, toliko dece; med rajanjem dekl. vsak po kitico.

Opomba: (Te dve pesmi se lahko dekl. ena za drugo, koncem druge pa pridejo v zelenje oblečeni otroci, ki potem v ri deklamirajo rajalcem O. Župančičevu »Na Jurjevo.«

Čika Jova: **Zalostni mišek:** S Mišek čepi v mišnici. (Mišnica: lesen obod z r — l m; v presledkih po 15 cm v njem zasajene vrbove šibe, dolge 1.50 m, ki so v krogu pritrjene z žico, na vrhu pa naznotraj obrnjene.)

Čika Jova: **zagonetka I.** ri; prvi izprašuje, drugi kaže število s kretinjami.

Čika Jova: **Vojska.** S gozd ali travnik; vojski sedejo k počitku. Eden govori.

Čika Jova: **Na sejmu.** Dvogovor.

Čika Jova: **Ure.** P. 12 jih gre zaporedoma počasi od ene do druge strani odra; kjer je mogoče, naj se posel tiste ure tudi ponazori. (Potem nastane dvanaest nemih scen, med katerimi pada zavesa; treba pa, da so odmor čim krajši. (1 minuto.)

Zbašnik III: 4 svetniki, 1. s sekiro, 2. zelen, 3. s snopom žita in vencem iz maka, 4. z gosjo.

Zbašnik: Drobne pesmi 3. S. Soba; mati dremlje za pečjo; dete v belem z ritmičnimi kretinjami spremlja P.

Zbašnik: Drobne pesmi 4. 4 deklamtorji.

Župančič: Kovaška. S. Kovačnica.

Aškerc: Sopotnik. Srb-Mohamedan na čilimu, s prekrižanimi nogama; P. sede na nemo povabilo na tamburnik; orientalsko obležje.

Narodna Smrt in mlinar. S. Pred mlinom. P. razdeljene vloge. Smrt v belem in s koso.)

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s **Učiteljsko društvo za ormoški okraj,** 5. aprila 1924 v Ormožu. Od 50 članov navzočih 37.

Kako začeti z delovno šolo, predaval Srečko Vittori. (O knjigovestvu).

—s **Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico,** 5. aprila 1924 v Ljubljani. Od — članov, navzočih 140.

Umik skozi Albanijo, predaval tov. Jeras Josip.

—s **Belokranjsko učiteljsko društvo,** 8. marca 1924 v Črnomlju. Od — članov, navzočih 37.

Smernice in načrti prosvetnega dela, poročal tov. Mrovlje.

Vsak začetek je težak — zato se je sprejel predlog, da se ti načrti razmnože na vsa šolska vodstva, da jih prouče in izkušajo praktično izvesti vsak po svoji moči.

Spomini na počitniški izlet, predaval tov. Mrovlje.

—s **Učiteljsko društvo za svetleartski okraj,** 2. aprila 1924 pri Sv. Trojici. Od — članov, navzočih —?

Razvojna teorija in šola, predaval tov. Jakopec.

Kritičen pomen na metode elementarnega razreda, predaval tov. Razinger.

—s **Učiteljsko društvo za marnberški okraj,** 8. marca 1924 v Marnbergu. Od 36 članov, navzočih 19.

O Podmladku Rdečega Križa, poročal tov. J. Golob.

—s **Učiteljsko društvo za marnberški okraj,** 2. aprila 1924 v Vuhredu. Od 34 članov, navzočih 22.

Josip Stritar — občudovanec slovenskega naroda in ljubljene mladine, predavala tov. O. Bračičeva.

Pravila in poslovnik okraj, dr., por. tov. Womer.

—s **Kamniško učiteljsko društvo,** 13. marca 1924 v Radomljah. Od 74 članov navzočih 39.

Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče, predaval tov. Ciril Petrovec.

—s **Kamniško učiteljsko društvo,** 10. aprila 1924 v Radomljah. Od 74 članov navzočih 44.

Podmladek Rdečega Križa, predaval tov. nadzornik Kante.

Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče, pod. tov. Ciril Petrovec.

—s **Učiteljsko društvo za laški okraj,** 5. aprila 1924 v Hrastniku. Od 102 članov navzočih 64.

Stanovska borba in organizacija, podaval tov. Ant. Gnus.

—s **Tržiški krožek,** 5. aprila 1924 v Mokronogu. Od — članov navzočih 28.

O Podmladku Rdečega Križa, predaval tov. Rojec.

—s **Ljubljansko učiteljsko društvo,** 4. aprila 1924 v Ljubljani. Od — članov, navzočih —?

Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora, predaval tov. ravnatelj Grm Fran.

Dr. Žgečeva brošura: Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda, predaval dr. Stane Rapé.

Ekskurzija: Ogled pivovarne Union v Ljubljani.

Hospitacija in nastop v V. razr., tov. M. Kavčeva.

Naše narodno prosvetno delo.

Gospodarski tečaji.

—pg **Gospodarski tečaji.** Majhno je število pionirjev, ki delujejo na polju kmetijsko-nadaljevalnega šolstva. Lahko bi jih našli na prste. Med nje spada tudi g. nadučitelj Božo Račič, znan tudi po svojem drugem požrtvovalnem narodnem delu med belokranjskimi rojaki. V predzadnjem »Učit. Tov.« št. 16. nam poroča pod zgornjim napisom o dveh uspešnih tečajih, ki jih je priredil v Belikrajini, in sicer o gospodarskem tečaju v Gribljah in o gospodarskem tečaju v Adlešičih.

Iz tega poročila povzamemo tudi podrobnejši program obeh tečajev, ki bi po mnenju prireditelja lahko služila za vzgled tudi drugim takim tečajem po deželi. Izpremeniti bi jih bilo le v toliko, da bi bilo ustrezno krajevnim potrebam kmetijstva. Program za gospodarske tečaje, kakor ga je on sestavil, smatra primernim za vinorodne kraje, dočim bi bilo po drugih bolj živinorejskih krajih sprejeti v načrt tudi nekoliko pouka o živinoreji.

Učne načrte za take tečaje lahko sestavljamo navsezadnje vsak po svoje, dokler nimamo v tem pogledu nobenih merodajnih predpisov. Vendar treba, da se tudi v tem primeru držimo gotovih smernic pri tem pouku. Ne gre za to, koliko različnih predmetov se v takih tečajih obdeluje, ampak važno je, kaj se jemlje in kako se jemlje učna tvarina, da dosežemo primeren uspeh. In v tem pogledu bi priporočal prirediteljem takih tečajev sledeče.

Glavni smoter takih tečajev je, da dobi mladina malo več upogleda v praktični poklic kmetijstva, ki obstoji predvsem v proizvodnji rastlin in živali. Naš kmet je rastlinogojec in živinorejec. Bolj primernegega izraza kot proizvajalca rastlinskih pridelkov v tem trenutku nimam. To proizvodnjanje je treba kmetovalcu dvigniti, da mu zasije boljša bodočnost. Če naj to doseže, je treba, da spozna **glavne pogoje rastlinskega in živalskega življenja** in jih primerno upošteva v poljedelstvu in pri živinoreji, pa tudi pri vseh drugih panogah, kakor pri sadjarstvu, vinarstvu itd. Na ta temelj je postaviti ves elementarni pouk našega kmetijstva v takih tečajih, da bo res kaj izdatnejšega uspeha. V mladini je treba vzbujati živo zanimanje za zvišanje posedanjih pridelkov in za izboljšanje prirejkov. S tem bomo največ dosegli.

Zato pa spada v tak program kot temeljni pouk — najpotrebnejše znanje o rastlinskem življenju, t. j. pouk o glavnih pogojih rastlinskega življenja in nekaj splošnega o rodovitosti kmetijskih rastlin. Ravno tako je pri vseh takih tečajih potrebno, da se vzame najpotrebnejše o živalskem življenju, o pogojih boljšega uspevanja in boljše užitekčnosti ali koristnosti. Prav v Belikrajini je treba živinorejo dvigniti, ker je vse bolj zaostala kakor ondotno vinarstvo, ki se mu mladina lahko tudi pozneje priuči v posameznih detaljih. Tega pouka o živalstvu, ki je v najtesnejši zvezi s poklicem vsakega kmetovalca, tudi po vinorodnih krajih, ni prezreti, ker je glavni temelj uspešnejšemu obratu našega kmetijstva, pa naj si bo v Belikrajini ali pa po drugih krajih naše dežele.

Ves program kmetijsko-nadaljevalnih šol lahko krajšamo, to je res, toda bistvenih točk tega pouka tudi na krajših »gospodarskih tečajih« ne smemo opuščati, ker so temeljne važnosti in takorekoč abeceda vsega našega kmetijstva.

V toliko treba, da popolnimo lete in enake programe za mladinske tečaje. Mladina se mora zavedati, zakaj ji je treba strokovnega pouka. Kakor hitro bo znala življenjske potrebe rastlin in živali prav ceniti in prav presojeti, pa bo stvarni pomagano!

Želeti je seveda tudi, da dobi mladina s takim nadaljevalnim poukom saj toliko znanja, da bo znala s pridom čitati našega »Kmetovalca«. Kot čimdalje nujnejša potreba za prirejanje takih tečajev se pa kaže potreba po pripravnih učni knjigi. Ko jo dobimo, se bo tudi vprašanje kmetijsko-nadaljevalnih tečajev obrnilo na bolje.

V. Rohrman, kmet. svet.

Javne šolske ljudske knjižnice.

—pk **Na Humu (trirazrednica) pošta Ormož ob Dravi** zbira nadučitelj Anton Porekar s pomočjo učiteljstva šol, ljudsko knjižnico v spomin pedagoga in pisatelja Davorina Trstenjaka. Taista šteje že nad 100 knjig. Najlepših (20 komadov) je darovala Učiteljska tiskarna v Ljubljani, za katere ji gre posebna hvala. — Po odkritju spominske plošče, pokojnemu Davorinu se bode otvorila ta knjižnica in začela delovati. — A. P.

—pk **Javne šolske knjižnice.** Posojilnica v »Narodnem domu« v Mariboru je darovala Javni šolski knjižnici v Radvanju 1000 Din podpore, s tem je dala klerikalnim denarnim zavodom lep vzgled naj bi tudi one podpirale prosvetno delo za naš narod, a kakor se je doslej izkazalo, nimajo za to niti smisla niti volje ter dokazujejo, da so tudi v dobrih delih pristranski.

Delo za šoli odraslo mladino.

—pšo **Gornja Radgona — Murska Sobota.** Dne 3. in 4. maja t. l. je uprizorila meščanska šola v Murski Soboti sijajno uspešno pravljico igrano »V kraljestvu palčkov«. Dvakrat zaporedoma se je napolnila velika dvorana pri Dittrichu. Videlo se je, da so se dijaki uživali v svoje vloge, igralo se je izborna, Naravnost presenetila pa je krasna scenerija. To igrano bodo igralci uprizorili na dan izleta v Gornjo Radgono, v sredo ob 8. uri zvečer dne 28. t. m. Tudi tam si postavijo svoj impozantni oder. Tovariši v okolici, ne zamudite te prilike. Dobiček od igre se uporabi za izlet dijakov po Sloveniji. — X.

—pšo **Vojnik.** Sokolska deca tukajšnje osnovne in meščanske šole je uprizorila na Velikonočni ponedeljek, 21. aprila t. l. mladinsko igrano »Čudežna roža« od tov. Frana Roša. Vodil je igrano tov. Fran Burdian. Otroci so se potrudili in so posamezni igrali prav dobro. Petje je vodila tov. Mira Jankovičeva. Nato je bil telovadni nastop moške dece z župnimi vajami in »Konjički«, katere je proizvajala ženska deca pod spretnim vodstvom gdč. Marice Špesove s spremljevanjem na glasovirju. Telovadili so dobro, posebno »Konjički« so se mnogobrojnemu občinstvu prav dopadli.

—pšo **Iz Posavja.** Dne 26. in 27. aprila t. l. je priredil »Podmladek Rdečega Križa« meščanske in osnovne šole v Krškem znano veselo igrano s petjem in plesom: »Snegulčica in škrtatje«. V vsakem oziru je bilo občinstvo iznenadeno. Igralci dobro izveščani, kostumi prvovrstni in oder vsem zahtevam odgovarjajoč. Vsi igralci so nam ugajali, a nad vse ljubko sta igrali V. Levstikova, učenka V. razr. osnovne šole in Danica Obidova, učenka II. razr. osnovne šole. Prva nam je predstavila Snegulčico, druga I. škrtateljca. Kako lepo sta se kretali ti deklici na odru, in kako sta predstavljali ne baš lahko ulogo v krasnem izražanju! Meščanskošolski orkester, pod vodstvom ravnatelja g. Vutkovića, je sviral med odmori, pri petju in pri plesu ljubkih škrtateljčkov zelo pohvalno, za kar je žel skoraj za vsako točko buren aplavz publike. Čestitamo! — **Kuropatkin.**

Šolski odri in pevski zbori.

—po **Osnovna šola v Ribnici na Pohorju** je priredila dne 30. marca 1924 v korist ubogim šolskim otrokom šolsko slavnost s sledečim sporedom: 1. Pozdrav (šolski voditelj). 2. Deklamacija »Slovenka« (petletna Otika Ladinek. — Pesem je bila prirejena kot pozdrav mladine). 3. Igra »Šivilja Klara«. 4. Deklamacije: a) Gangl: Domovini, b) Stritar: Oba junaka (nastop dveh učencev), c) Ant. Medved: Slovenska govornica, d) M. Zopfova: Neodrešena domovina, e) Samec: Vetrju, f) Anica: Domovini, g) O. Župančič: Slovo, 5. Petje: a) D. Jenko: Naprej, b) Fleišman: Ljubezen do domovine, c) Sarafan (nastop dveh deklic), d) Iv. Kiferle: Mati lepa, d) Fr. Hitler: Veselo srce (nastop otroškega zbora s plesom štirih vil — z lok), e) D. Jenko: Pobratimija, f) F. S. Vilhar: Slovenec, Srb, Hrvat, g) V. A. Weber: Lovec (nastop otroškega zbora z lovcem v sredini), h) Iv. Kiferle: Koline. 6. Živa slika »Jugoslavija«. Dvorana je bila nabito polna domačega občinstva iz vseh slojev, ki je z največjim zanimanjem občudovalo precizni nastop šolske mladine. Posebno je presenetil naravnost krasen nastop vil ter šegavost palčkov. Živa slika »Jugoslavija« je napravila na občinstvo globok in presenetljiv vtis. Igra je imela tako velikanski uspeh, da želi ljudstvo, naj se ista ponovi. Moralnemu uspehu primeren

je bil tudi gmoten uspeh, ki je donesol 3018.75 Din dohodkov ter 2568.75 Din čistega dobička.

—po **Že nekaj let po prevratu** smo prirejali na improviziranem šolskem odru otroške igrice, ki so otrokom kakor odraslim zelo ugajale. — Ker pa imamo sedaj v Št. Jerneju stalen izvenšolski oder, se prirejajo odslej na tem odru letno mladinske igre. — 22. in 23. marca se je igrala »Pepelka« z najboljšim uspehom in obilnim priznanjem navzočega malega in velikega občinstva. — Vsled dobrega uspeha sta neutrudljivi, neustrašeni naši tovariši gdč. M. Povhova in Vida Kneislova se osrčili in šle »gostovat« s svojim mladim ensemblom v bližnjo Kostanjevico, kjer so vsi želi vsled brezhibnega in sigurnega nastopa zasluženo pohvalo. — Kulise za to prireditev je naslikal naš tovariš Jos. Tavčar. Vsa čast mu! Ne smemo pozabiti lepil kostumov malčkov, ki sta jih takorekoč »iz nič« pripravile omenjeni tovarišici, ki jima je bila v pomoč tov. gospa Lina Trostova in A. Šestova. — Gotovo ne bi vsega tega obešali na veliki zvon javnosti, toda pri nas v Št. Jerneju delati na izvenšolskem prosvetnem polju, zato je pač treba železne volje, vztrajnosti, trdnih živcev in srčnosti, ker nasprotovanja menda ni nikjer tolikega, ko ravno pri nas. — t.

—po **Zalog pri Ljubljani.** Pod vodstvom učiteljice G. Drašček je priredila šolska mladina dne 6. aprila dramatično predstavo »Povodni mož« z dobrim uspehom. Pred igrano so deklamovali učenci vseh razredov razne pesmi. Prireditev je ugajala in donesla 204 Din šolski knjižnici. Glede ukrađene ure se pridružujemo piscu poročila iz Limbuša.

—po **Šolski oder« v Preddvoru.** Dne 13. aprila 1924 se je vršila otvoritev »Šolskega odra« z mladinsko igrano »Povodni mož«, deklamacijami in petjem. Med odmori je sviral orkester na lok. Novi »Šolski oder« je otvoril voditelj šole g. Peter Jesih, ki je v vznešenih besedah povdaril pomen odra za mladino ter ga izročil javnosti. Zavednemu učiteljstvu, ki je v kratkem času spravilo kvišku to kulturno stavbo, kakor tudi vsem onim, ki so pripomogli k temu kulturnemu spomeniku, najlepša hvala. — t.

—po **Št. Ilj pri Turjaku.** Naša šolska mladina je pod vodstvom učiteljice Minke Mithansove priredila dne 23. in 25. marca t. l. igrano »Kralj Matjaž«. Čisti dobiček 3000 Din od igre in srečolova se porabi v prid šolske knjižnice in revnim šolarjem.

—po **II. dekliška meščanska šola v Šiški** je priredila v času od 21. do 25. marca šolsko predstavo v prid »Podmladku Rdečega Križa« z nastopnim vzporedom: 1. Uvod — deklamacije, 2. Kosi: »Letni časi« (dvo- in troglasne pesmi), 3. »Višja deklica« — igrokaz v treh dejanjih. Tri predstave so se vršile za šolsko mladino, dva pa za občinstvo. Obisk je bil jako dober, kar kaže čisti dobiček: 1733 Din. Za ta znesek je nakupil »Podmladek« revnim učenkam blago za perilo in obleke.

—po **Sv. Križ nad Mariborom.** Tukajšnja obmejna šola je priredila na pustno nedeljo 1. marca 1924 na domačem gledališkem odru šolsko prireditev s sodelovanjem odrasle mladine in tukajšnje finančne kontrole. Mili glasovi pesmice »Bratje Slovenci smo«, so prireditev otvorili. Temu je sledila deklamacija: »V pepelnici noči«. Razočarala je pa gledalce igrice »Škrat in krojaček«. Nagajivi škrtateljčki in njih ples in petje ob luninem svitu, so zbudili iz spanja sitnega vaškega krojačka. Kakor malčki v vlogi škrtatov, istotako je krojač svojo vlogo prav dobro rešil. Obilo pustnega smeha pa je nudil »Zdravnikov strežnik«, odigran po odrasli mladini. Zaključila se je prireditev s pesmico »Veseli pevec«. Da je prireditev nad vse sijajno uspeła, je k temu pripomoglo mariborsko gledališče s tem, da nam je izposodilo krasne kostume za škrate. Čisti dobiček se je uporabil za nakup šolskih potrebščin za revne šolarje.

—po **Cvenska šolska mladina** je dne 4. t. m. priredila v šolskih prostorih Jos. Ribičiča mladinski igri »Mladje« in »Škratje«. Vsi so rešili svoje uloge prav dovoljno. — Obisk je bil ob slabem vremenu še zadovoljiv. Čisti dobiček se porabi deloma za izpopolnitev šolske knjižnice, deloma se naloži kot fond za Šolski oder.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **Več gradiva za Prosveto** je moralo radi tesnega prostora izostati.

skem Din 15; darovali so po Din 5: tov. Ivan Demšar, tov. Benedičič Slava in tovarišica Mira Demšar. Hvala! Večrazrednice, posnemajte jih! — Tov. Ludovika Košenina, učiteljica v Mokronogu. **Din 10** s pripomnjo: »Ker se nisem mogla udeležiti našega zborovanja v Šmarjeti, darujem Din 10 za učiteljski konvikt v počestitev našega plemenitega gosp. svetnika Gangla.« Vsa čast! — Tov. Roza Mejakova, učiteljica v Mokronogu. **Din 10**, ker se radi boleznimi ni mogla udeležiti društvenega zborovanja. Vrlo lepo! To je stanovska zavednost. — Cenjene kolegince! Prav lepo prošnjo imamo do vas vseh: **Stopite med narod!** Posnemajte kolegincinjo Julko Povšnar-Zalokarjevo! Ta je bila prva, ki se je žrtvovala za učiteljske otroke. Katera bo druga, tretja, četrta...? »S splovom bi najlepšim Te pozdravil in dobrobroto Tvojo v njem proslavil —« (E. Gangl: »Iz luči in teme«.) Današnji izkaz: Din 160; zadnjič izkazanih Din 17.347; skupaj z današnjim izkazom: **Din 17.507.** — Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto, dne 14. junija 1924 ob 10. uri v šoli na Slatini. Dnevni red: 1. Poročilo. 2. Zapisnik. 3. Predavanja: Fr. Zidar: Etika. T. Volavšek: Slovnica v službi pravopisja. 4. Razgovor o disciplinarnih predpisih za učiteljsko. 5. Slučajnosti. Polnoštevni odbor se naj zbere četrte ure pred zborovanjem v šoli. — Predsednik: H. Šumer.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA DOLNJELENDAVSKI SODNI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 7. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v Dolnji Lendavi v risalnici državne meščanske šole. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Sklepanje o predlogu ljubljanskega učiteljskega društva o fondu za stanovski naraščaj. 3. Določitev kandidatov za stalni konferenčni in knjižnični odbor (3 člani). 4. Določitev delegatov za pokrajinsko skupščino UJU poverj. Ljubljana v Krškem dne 5. in 6. julija t. l. 5. Slučajnosti. Skupno zborovanje učiteljskih društev Dolnja Lendava, Čakovec, Varaždin in Ormož se odgodi na jesen. — Predsednik: Golob Franjo.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ.** Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj zboruje v sredo, 4. junija t. l. ob 10. uri v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitve delegatov: a) za pokrajinsko, b) za glavno skupščino, c) zastopnika pri odkritju spominske plošče D. Trstenjaku. 4. Predlogi. 5. »Delovni princip v element. razredu«, podava tov. M. Godec. 6. Slučajnosti. — Poravnati bo treba društvenino za prvo polovico tekočega leta, pa seveda tudi prejšnje zaostanke. — Vsem članom (icam), ki se še letos niso udeležili niti enega zborovanja, se želi pri tem zadnjem zborovanju v tekočem šolskem letu predstaviti odbor. — P. S. Vsi tovariši (ce) se poziv-

ljajo, da temeljito preštudirajo pravila S. U. U. S., objavljena v zadnji številki »Učit. Tov.« in stavijo na zborovanju tozadevne (pismene) predloge. Isto velja glede disciplinarnih predpisov.

= **Kranj.** Učiteljsko društvo zboruje v sredo 4. junija dop. ob 9. uri v Kranju. 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitev odbora in delegatov za pokrajinsko skupščino. 3. Referati določeni od viš. šol. sveta za konferenco. 4. Slučajnosti. K polni udeležbi vabi odbor.

= **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** priredi v sredo, 4. junija 1924 celodnevno zborovanje, ki se vrši v telovadnici na I. mestni deški osnovni šoli na Ledini. — Začetek ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Poročilo o seji širšega sosveta UJU v Celju. 3. Tajnikovo poročilo. 4. Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora (izrekovale napake). Nadaljevanje predavanja g. ravnatelja Grma. 5. Zgodovinski razvoj stare Ljubljane s posebnim ozirom na njene znamenitosti. Predava g. Potočnik Alojzij. 6. Naše stališče v zadevi SUU-sa. 7. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino v Krškem. 8. Slučajnosti. Popoldne: Izlet na Kodeljevo. Ogledovanje znamenitosti gradu in cerkvice v Štepanji vasi. — Odbor.

= **Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje** o priliki svojega izleta v sredo dne 4. junija 1924 ob 9. uri v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Stanovske zadeve. 3. »Delo učiteljskega v kmetijskem združenstvu« — predava g. Janko Lesničar, ravnatelj Zadrzne Zveze v Celju. 4. Volitev delegatov za glavno skupščino UJU. 5. Predlogi in slučajnosti. — Zaradi kosila se naj vsakdo javi vsaj dva dni pred zborovanjem pri tov. Drago Majer, nadučitelju v Šmarjeti s pristavkom, kako kosilo želi (cene 15, 17-50 Din, z močnato jedjo 6 Din več). Pevci(ke) prinesite s seboj Mohorjevo pesmarico II. del. Polnoštevna udeležba vseh članov in članic je stanovska dolžnost. — Odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje v četrtek, dne 5. junija t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike« v Ptuj po običajnem dnevnem redu. Tov. Copic predava o »gačenju živali«, tov. Komac pa o »telovadbi v ljudski šoli«. — Pridite vsi! Pred zborovanjem je ob 1/29. uri odborova seja istotam. — Predsednik.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 8. marca 1924 v Konjicah ob prav povoljni udeležbi, kajti od 58 članov je bilo navzočih 46.

Po dobro uspehi hospitaciji v V. razredu deške šole otvoril tov. predsednik redno zborovanje, pozdravi prisrčno vse navzoče in se zahvali razredni učiteljici tov. M. Kavčevi za predavanje. Razgovor o temi sami odpade radi pičlo odmerjenega časa.

Dopisi. Mnogi došli dopisi se vzamejo na znanje. Z ozirom na dopis učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico glede delitve šolske uprave, se izreka učiteljsko konjiškega okraja za skupno, torej nedeljeno šolsko upravo v Ljubljani — ločeno od politične —, ki pa se mora ozirati v čim večji meri na šolske zadeve v mariborski oblasti.

Kronika kebeljske šole. Tov. A. Strigl nam oriše najprej zgodovino kebeljskega okoliša z obema gradovoma in drugimi zanimivostmi, čemur sledi nato razvoj šole od prvih pričerkov do današnjega dne. Izvrstno poročilo spopolnjuje še tov. nadzornik Jurko s črticami iz življenja prvih učiteljev kebeljske šole, katerih se še spominja iz svoje mladosti. Tov. predsednik se predavatelju in tov. nadzorniku prisrčno zahvaljuje za zanimivo poročilo.

Sklepi: 1. Sklene se, da priredi učiteljsko društvo koncem marca oziroma v začetku aprila enodnevni knjigoveshki tečaj, katerega bi oziroma bo radevolje vodil tov. A. Berc iz Špitaliča. 2. Za nagrobno spominsko ploščo pokojnemu tov. R. Božičniku prispeva vsak član (izvzemši poročene učitelje) ob priliki prihodnjega zborovanja po 10 Din.

Resolucija: UJU pov. Ljubljana se naproša, da posreduje pri prosvetni centrali, da ne sili naših šol k nabavi vseh mogočih knjig in brošur, ker zato določeni zneski v proračunih krajinšolskih svetov nikakor ne zadoščajo.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 13. marca 1924 v šolskem poslopju v Radomljah. Od 74 članov navzočih 39.

Otvoritev in poročila. Predsednik tov. Tomo Petrovec je pozdravil navzoče, predvsem pa na novo vstopivšega člana našega društva gosp. nadzornika Kanteta. Prebral je tudi poslovilno pismo učiteljice ženskih ročnih del tov. Kati in Neže Potrata, v katerem opisujeta težak položaj, v katerem se nahajata obe, ker sta vsled redukcije izgubile službo. Poslavljata se od društva, kateremu sta bile vedno zveste članice in prosita, da bi se njuno pismo ponatisnilo v »Narodni Prosveti«.

Nato se je prebral in odobrili zapisnik, zadnjega občnega zbora.

Predavanje. Tovariš Ciril Petrovec nam je podal nato krasen referat: Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da se pismeno opozori one tovariše, ki se brez vzroka odtegujejo učiteljskim zborovanjem. Nato so se obravnavale še interne zadeve društva. Končno se je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje meseca aprila v Radomljah.

+ **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v petek, 1. aprila v telovadnici na Ledini. Točno ob 9. uri je predsednik otvoril zborovanje s kratkim nagovorom in poročilom. Končno je pozval vse članstvo, naj se z vso energijo udeležuje na gospodarskem polju v dobroti stanu in vseh gospodarskih podjetij, ki so direktni ali indirektni zaščitniki našega stanu. Tajnik je nato kratko poročal o raznih ukrepah in sklepih, ki so bili sklenjeni na odborovih sejah, dalje o došlih in odposlanih dopisih društva, o konstituiranju posameznih odsekov in končno o formuliranem protestu zoper zapostavljanje osnovnošolskega učiteljskega in srednješolskega profesorjev, ki je bil sprejet na društvenem občnem zboru.

Predavanje: G. ravnatelj gluho-nemice tov. Fr. Grm je obširno predaval o zanimivi strokovni temi: »Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora«. Predavatelj je najprej govoril o ustroju živčevja in opisal prav na kratko njega delovanje. Pri možganih še je malce dalj

pomudil; označil je njih glavne sestavine, centre in asociativne proge, ki so važne pri nastanku in razvoju govora. Nato je prešel k percepciji govora, poudarjajoč, da je prav sluh neprecenljive važnosti za dojemanje glasovnega govora in da optično in kinestetično zaznavanje nikakor ne more nadomestiti izgube sluha. Zelo zanimivo in interesantno je opisoval notranjo zgradbo govora, označil asociativne proge med posameznimi percepcijskimi središči (predstavišči), kar je utrdil in poglobil s tozadevnimi jasnimi in shematičnimi slikami. Govoril je dalje o pojmu in njega asociaciji z besedo itd. Po shemi je tolmačil poslušalcem, kje in kako slišimo govor, kje ga spoznamo, odkod mu donajamo vsebino, odkod pride pobuda pri spontanem govoru, kod in kam odteče in kako učinkuje, da nastane artikulirana beseda. Nato je začel razpravljati o govornih motivih, navedel nekaj prav zanimivih primerov, a snovi ni mogel skončati, četudi je domalega govoril poldrugeto. Na splošno željo vseh poslušalcev je obljubil da bo nadaljeval razpravo na prihodnjem zborovanju. Vsi navzoči so z napeto pozornostjo sledili lepim in poljudno-strokovnjaškim izvajanjem; uverili so se, da so taka psihofiziološka predavanja o govoru zelo koristna za vse vzgojitelje, ki si hočejo razširiti znanje in obzorje, saj imajo ravno vzgojitelji največ opravka z govorom.

Nato nam je dr. Stane Rapé podal izčrpano kritiko Žgečeve brošure »Problem vzgoje najširših plasti naroda«. Kritiki je pregledno podal temeljne misli, katere je pisatelj oživil v njih hotel viliti v besedo, vzroke in motive, ki so ga dovedli do nazorov o današnji človeški družbi in nje notranjem ustroju ter orisal slabe strani moderne družbe. Nato je podal splošna vzgojna načela, ki jih zagovarja Žgeč ter se z njimi v celoti strinja, kot se v splošnem strinja vsak vzgojitelj. Končno je temeljito utemeljeval in obdelaval II. del brošure, rekoč, da so pota, ki vodijo do vzgoje samega sebe in vseh plasti jako pogrešena in možna samo problematično na papirju, nikdar pa v praktičnem življenju. Govornik je za svojo oceno žel zaslužen zahvalo in pohvalo.

Po kratkem blagajnikovem poročilu se sprejme predlog, da ostane članarina tudi za 1924. leto 100 Din letno, akoravno so se pojavili med debato predlogi po zvišanju članarine.

Pri slučajnostih se je razvila živahna stvarna debata o različnih stanovskih zadevah učiteljskega sploh in so bili soglasno sprejeti odborovi predlogi glede društvenega stališča napram zapostavljanju učitelji poročenih učiteljic in glede nastavljanja ženskih učnih oseb na mestnih deških osnovnih šolah. Predlogi se pošljejo centrali v nadaljno postopanje.

Po nekaterih osebnih interpellacijah je društveni predsednik zaključil dobro uspelo zborovanje ter povabil vse članstvo, naj se udeleži popoldanskega ogleda pivovarne »Union«. Popoldne se je zbralo nad 60 članov in članic ter si ogledalo popoln obrat razširjene pivovarne, vse njene moderne naprave za izdelovanje piva in slada pod vodstvom posameznih delovodij, katere je podjetje dalo na razpolago posetnikom. Po ogledu je posetnike pokrepčalo vodstvo s pivom in pivom in je vsem udeležencem minulo popoldne v veseli, neprisljeni zabavi.

J. L.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRANJSKI ŠOLSKI OKRAJ** je zborovalo dne 5. aprila na deški osnovni šoli v Kranju.

Po običajnem pozdravu povabi tovariš predsednik univ. prof. gosp. dr. Vebra, da predava o obljubljeni temi »Bistvo fantazije«. Gospod profesor je sijajno razrešil zamotani problem o fantaziji, in slehern izmed navzočih se je prepričal, da visokoučeni mož ni samo velik mislec, temveč tudi izboren pedagog, zakaj predaval je tako nazorno, da smo z lahkoto umeli bistvo fantazije. Živahna zahvala od strani učiteljskega je bila umestna.

Gospod dr. Kuščer je obravnaval o »Sokolski ideji in učiteljsstvu«. Ker bo razprava priobčena v »Popotniku«, opozarjamo radi njene velike važnosti že zdaj nanjo. K dr. Kuščerjevemu poročilu se je sprejela na predlog tov. Horvata resolucija: Sokolska župa za Gorenjsko naj otvori tečaj telovadbe za učiteljsko. Ta tečaj pa naj ne bo v počitnicah, ampak med šolskim letom. Nadzornik Rus je bil mnenja, da se bo dobilo za tečaje primerne dopuste. Tov. Rojina vpraša, če smejo šolski otroci telovaditi v sokolski telovadnici. Okrajni šolski nadzornik je mnenja, da lahko, če lokalni faktorji to dovolijo.

V svoji kritiki Ped. Zbornika je šel g. Žgeč po mojem mnenju vsekako predalet. Kritika je mogoče mnogim ugajala, a to najbolj radi tega, ker se zdi, da prihaja nekoliko nasproti želji večine članov po kolikor mogoče praktični vsebini publikacij Slov. Šolske Matice; predvarnejši čitatelji pa ji gotovo niso pritrudili brez tehtnih pridržkov in dvomim, da bi odobraval pretirano njeno ostrost, ki se mi ne zdi zgolj stvarno utemeljena, še manj pa na mestu z vidika vzgojnega pomena, ki bi jo morala kritika imeti.

Grešili smo napram dr. Žgeču, ker smo preveč nekritično pozdravljali njegov prvi nastop in njegovega literarnega prvenca — menda od samega veselja, da se je pojavil nov, svež duh v naši pedagoško-literarni pustinji. Ne smemo pa danes pasti v nasprotni, še slabši ekstrem in bagatelizirati, kjer bagateliziranje ni na mestu, kjer imamo opraviti z resnim talentom, ki je v razvoju in mnogo obeta. Kritika bodi ostra, prav, a kdor jo izvaja, mora znanstveniku-začetniku, čegar duh očitno stremi v globino, že nekaj več nuditi kot metodično-kritična navodila, sicer odvrnemo še one redke

ljudi, ki se pečajo s pedagoško-znanstvenimi problemi, od tega študija.

O prof. dr. Ozvaldu v tej zvezi ne govorim. Ne poznam pri nas nikogar, ki bi imel širši pregled na polju pedagoške teorije in ki bi bil boljši voditelj v labirintu pedagoško-didaktičkih reformnih stremeljenj, teorij, gesel in novotarij. Njegov način poljudno-plastičnega obravnavanja težavnih problemov prija gotovo večini čitateljev in nisem edini, ki lažje prevajam kako »banalno« prisposobo kot kako šepavo znanstveno definicijo.

V mislih sem imel Čibeja. Čibej se je z velikim pogumom lotil najtežjih problemov in dovolj imamo povoda, da se veselimo, da se je vsaj eden izmed znanstvenega naraščaja posvetil študiju filozofskih problemov vzgoje in vzgojeslovja. Pretežno nalogo si je stavil, da bi mu bilo moglo delo uspeti in upam, da uvideva, da je kritika na mestu, da ga pa ne odvrne od predmeta in da je tudi ne bo preziral.

Uvaževanja vredni so dr. Žgečevi predlogi glede izpopolnitve in urejevanja Ped. zbornika in lepo bi bilo, ako bi se dali polagoma realizirati. Urednik jih bo

gotovo upošteval, prepričan sem pa, da ima tudi sam svoje načrte in želje glede Zbornika, da pa je pri izvrševanju teh načrtov dobra volja in uvidenost urednikova še najmanj odločujoč činitelj. Prva skrb bo pač vzgoja sotrudnikov med mlajšim učiteljskim in profesorskim naraščajem, in baš za to se mi zdi prof. dr. Ozvald najbolj poklican, ker je duhovno mlad, širokoviden, dovteten za nova spoznanja in ima svoje veselje, če iztakne kak nov talent. Zame pomeni njegova oseba kot urednik tudi najboljše jamstvo, da ostane Ped. zbornik v pravem pomenu besede svobodomiseln pedagoška tribuna in ne pride v enostransko smer, ki bi načelno odbijala ta ali oni del učiteljskega in morda povzročila novo cepljenje sil.

(Dalje prth.)

ŠIRITE ZBIRKO ŠOLSKI ODER, ker je od razprodaje odvisno izhajanje novih igric, ki jih ima Pov. UJU že v rokopisu. Vsako šolsko vodstvo naj naroči vsak zvezek.

Fr. Rant govori o »Socialnih ustanovah«, in sicer o obligatnem življenjskem zavarovanju. Večina učiteljstva je bila proti takemu zavarovanju, pač pa se strinja z Zahrastnikovim predlogom. Društveni odbor naj izdela pravila, glasom katerih se članarina dvigne toliko, da se ustanovi rezervni fond, iz katerega bi podpirali člane, ki na to reflektujejo, ob boleznih ali smrti. Zbirali bi se tudi prostovoljni darovi. Toplo se priporoča tudi »Samopomoč«. — Tovariš Rojc govori o uradovanju voditeljev; nadaljeval bo še ob prihodnjem zborovanju.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARNBERŠKI OKRAJ je preložilo svoj občni zbor na 2. aprila 1924. Vršil se je v Vuhredu. Udeležba: 22 članov izmed 34. Pozdravila se novodošla člana R. Pegan iz Vrat in Vikt. Brandstetter iz Ribnice. Tov. predsednik otvori s pozdravom občni zbor ter konstatira sklepčnost istega. V kratkih, jedrnatih besedah poroča o delovanju naše organizacije v splošnem. Temu slede dogodki iz naše organizacije v splošnem in na šolskem polju v tem društvenem letu. Kot vesel pojav se konstatira dejstvo, da je v našem okraju vse učiteljstvo včlanjeno v našem društvu. Naši organizaciji je treba moralne in gospodarske podpore. — Priporoča naročila le pri naših stanovskih gospodarskih podjetjih.

Referat tov. O. Bračičeve: »Josip Stritar občudovane slovnice naroda in ljubljene mladine«, nam je nudil res užitek. Bil je zanimivo ter obširno in temeljito sestavljen. Tov. predsednik se ji zahvali ter želi, da naj pridejo slični referati še večkrat na dnevni red.

Tov. Visočnik nam je podal kratko poročilo o sestanku »Učiteljskega društva mariborske oblasti« in o občnem zboru »Učiteljskega doma«.

»Pravila« in »Poslovnik« za naše društvo je sestavil marijivi tov. predsednik I. Womer. Pregledala sta iste ter dostavila svoje opombe tov. Golob in Lešnik. »Pravila« in »Poslovnik« se po zelo živahni debati soglasno sprejmeta.

Namesto — zaradi boleznih odsotnega tov. S. Viherja — našega zastopnika v okrajnem šolskem svetu — prečita njegovo poročilo tov. predsednik.

Iz tajničnega poročila posnamemo da je naše društvo zborovalo štirikrat, imelo je en sestanek šolskih vodij in ogledov ter vsega skupaj 11 predavanj, oziroma poročil. Društvo je delovalo v občni marljivo in plodonosno.

Blagajniško poročilo tov. I. Robiča, našega vestnega in marljivega blagajnika, je bilo z zadovoljstvom sprejeto. Blagajna je v najlepšem redu. Izreče se mu najtoplejša zahvala.

Novi odbor: predsednik J. Golob; podpredsednik U. Hauptman; blagajnik J. Robič; namestnik A. Visočnik; tajnica R. Kogelnikova; namestnica M. Brandstetterjeva; odborniki: S. Viher, I. Vidmarjeva, I. Womer; nam. Pirjevec; preglednika računov: M. Pivec, D. Kogelnik. Razsodišče: predsednik I. Robič, nam. J. Golob; prisednika: S. Viher, M. Černovšekova; nam. I. Vidmarjeva, I. Womer.

Sklene se soglasno sledeči protest: 1. Protestiramo proti redukciji učiteljic ženskih ročnih del, osobito ker so se v našem obmejnem okraju reducirale vse

učiteljice ženskih ročnih del in z njimi tudi vsa sistemizirana mesta. Kar je bilo že pred 50 leti potrebno za to panogo pouka, se je danes uničilo. Se-li na tak način namerava podpirati obmejno šolstvo.

2. Tov. Vollmeier predlaga štetje službenih let, na visoko ležečih šolah: 8 mesecev za 12 — potem 10% doklado od plače. Sklene se tozadevni predlog za ves okraj poslati obmejnemu odseku.

Prihodnje zborovanje se določi na 21. majnik na Kapli.

+ CERKNIŠKO - LOŽKI KROŽEK LOGAŠKEGA UČIT. DRUŠTVA je zboroval dne 5. aprila t. l. v Grahovem. Navzočih 34 članov.

Otvoritev. Tovariš Žnidaršič otvori zborovanje s pozdravom osobito na nove člane ter se spominja pokojnega nadzornika Andreja Šesta, povdarjajoč njegove vrline in njegovo trpljenje. V znak sožalja vsi navzoči vstanejo. Želeč sreče vsem, ki se udeležijo sposobnostnih izpitov preide k drugi točki.

O najbistvenejših razlikah med slovensčino in srbohrvaščino predava tov. Žnidaršič. Razprava je bila zanimiva in obširna, predelujoč vse govorne razpole. K učenju srbohrvaščine toplo priporoča večkratno čitanje tozadevnih knjig, a ne toliko slovnice.

Poučevanje verouka na osnovnih šolah v Srbiji, predava tov. Kosin. Ker je sam tam potoval, je bila ta točka tudi zanimiva. Naglašal je, da poučuje tam verouk posveten učitelj, a pripravo za razne zakramente tamošnji duhovnik-pop, a izven šole. Tudi nima pri šolskih oblastih nikakega mesta. Zato tam klerikalizem nima moči, a ljudje so vseeno verni.

Poročilo krožkovih funkcionarjev. Poročilo blagajničarke in tajnika se vzame na znanje. Pregledovalca najdeta račune v redu.

Volitev novega odbora. Tovariš Pikel predlaga stari odbor. Soglasno sprejeto.

Slučajnosti. Tov. Žnidaršič omeni, da mnogo tovarišev ni prevedenih, češ, da niso še naši državljani. Poverjenstvo UJU se naprosi, da stori potrebne korake, da se tudi prevedejo oziroma se da izjava, da se pozneje prevedejo. Sprejeto. Prihodnje zborovanje je prvi teden maja na Blokah. Nato se predsednik zahvali za sodelovanje in zaključuje zborovanje.

+ TRŽIŠKI KROŽEK je zboroval 5. aprila t. l. ob 10. uri v osnovni šoli v Mokronogu. Zborovanja se je udeležilo 28 tovarišev in tovarišic.

Tovariš predsednik je uvodoma pozdravil navzoče, posebno pa še tov. nadzornika Lj. Stiasnyja, ki večkrat poseti naše sestanke. Izreka nadalje zahvalo tovarišem (icam) iz oddaljenega Kala in Telč, ki so se vkljub slabi poti odzvali povabilu ter dokazali s tem svojo stanovsko zavednost.

Tov. Brce čestita v imenu društva tov. ravnatelju Lunačku, ki je bil odlikovan z redom Sv. Save. Visoko odlikovanje našega tovariša, ki je tudi duša vseh naših zborovanj, nam jasno priča, da na najvišjem mestu poznajo in upoštevajo njegovo prekoristno delovanje med našim narodom.

Tovariš Rojc nam je obširno poročal o občnem zboru Učiteljskega društva za Krški okraj v Krškem.

Predavanje. Nato pa je sledilo predavanje tov. Rojca o »Podmladku Rdečega Križa na podeželskih šolah«. Njegovi teoretični nasveti nam bodo ka- žipot pri nadaljnjem delovanju.

Tov. nadzornik Stiasny pa nas je ogreval in navdušil za »Podmladek«, ki mu je glavna naloga skrbeti za zdravje dece in celokupnega naroda.

Tovariš predsednik biča mlačnost nekaterih tovarišev in tovarišic, ki se jako neredno udeležujejo sestankov. Na predlog tov. Lunačka se sklene, da zadene vsakogar, ki brez tehtnega vzroka in opravičbe izostane, denarna globa 10 dinarjev.

Med slučajnostmi se je razpravljalo o Jugoslovanski Matici in drugo.

V zmislu pravil se soglasno izvoli za predsednika tov. Berceta.

Prihodnje zborovanje v Šmarjeti.

Po sklepu lista.

Izvršilni odbor UJU pri g. finančnem ministru je bil 23. t. m. v avdijenci in mu je izročil nastopne zahteve v UJU udruženega učiteljstva: 1. Radi takojšnjega izplačila difference na nove plače od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924 po čl. 249. činov. zak. 2. V zadevi polne osebne draginske doklade z državnimi uradniki poročenih učiteljic. 3. V zadevi enotnih drag. doklad in ukinjenja razlike teh po razredih. 4. V zadevi po- viška prejemkov upokojencev najmanj za 100 odst. iz kredita, ki ga je odobrila narodna skupščina. G. finančni minister je deputaciji obširno odgovarjal in med drugim izvajal nastopno: V zadevi iz- plačila difference od 1. oktobra prošlega leta obstoje v vladi tri mišljenja. Prvo je njegov načrt, da se razlika izplača onim, katerih plače po novem zakonu presegajo skupne prejemke, ki so jih dotični uživali po starem zakonu. Drugo stališče, ki se je sedaj pojavilo v vladi, je to, da se uradništvu izplača celokupna razlika med starimi in novimi plačami. Poleg tega obstoji še nov predlog, da se nova uredba o drag. dokladah raz- prostre tudi na dobo od 1. oktobra prošlega leta in se na tej podlagi izplača uradništvu razlika med skupnimi sta- rimi in novimi prejemki. Katero teh sta- lišč bo zmagalo, se za sedaj ne more reči. Odvisno bo od vsote, ki jo bo po- kazal proračun glede izplačila. — Kar se tiče doklad poročenih učiteljic, je smatral g. finančni minister, da bi bilo mogoče za sedaj dati polne osebne drag. doklade onim v mestih, a pozneje, ko bodo sredstva na razpolago, tudi onim na deželi. To njegovo stališče pa je na seji ministrskega sveta propadlo. Gosp. minister prosvete, vsekakor pod vpli- vom stališča učiteljstva v tem vpraša- nju, je zahteval to pravo za vse. Ker se iz finančnih razlogov temu ni moglo ustreči, je ostalo v tem pogledu pri sta- rem. Medtem se izdeluje točen prora- čun: Koliko bi znašalo tako izenačenje drag. doklad, ako bi se razprostiralo na vse in če bo imel pokritje za ta izdatek, se bo takoj ustreglo. V nasprotnem po- gledu bo on za to, da ostane za sedaj po njegovem načrtu in naj dobijo za enkrat polne doklade vsaj one učiteljice v mestih. Kar se tiče upokojencev, je izjavil g. fin. minister, da bo njihova za- deva, kot najbolj nujna, rešena najprej.

— **Upravni škandal.** Narodna Prosveta poroča: Kaos u Statistič. Odeljenju. U Statističkom Odeljenju Ministarstva Prosvete, odkad je ostalo bez stalnog šefa, zavladao je kaos u po- slovima i opasnost je da će taj kaos naneti znatne materijalne štete i dan- gube mnogim učiteljima. Primera radi navodimo postupak sa jednim znatnim brojem penzionisanih učitelja iz Slove- nije. Za sve te učitelje Gl. Prosvetni Savet dao je mišljenje da se mogu pen- zionisati i na osnovu toga mišljenja već je pala odluka o njihovom penzionisa- nju. Mesto da im po zakonu sad regu- liše penziju, Statističko Odeljenje upu- tilo je sve te predmete u Ljubljano sa nalogom »da se u povratku akta dostave originalne odluke o penzionisanju«, a te se odluke u stvari nalaze već u aktima, samo je trebalo zagledati. — K tej no- tici dostavljamo le še, da je to upravni škandal brez primere! Kolikokrat smo že povdarjali gorostasno postopanje pri nakazilu pokojnih — in sedaj še to! Zopet nov dokaz, kako potreben nam je naš referent v ministrstvu prosvete!

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Prosvetni oddelek za Slovenijo. K št. 6210.

Ljubljana, dne 22. maja 1924.

DODATEK K RAZPISU UČNIH MEST NA OSNOVNIH ŠOLAH.

V šolskem okraju Laško se razpisuje učno mesto učiteljice-upaviteljice na pet- razredni dekliški osnovni šoli z eno vz- porednico v Hrastniku.

V šolskem okraju Ljubljana-okolica se razpisuje učno mesto učiteljice na osemrazredni dekliški osnovni šoli v Mostah.

Pogoji in rok kakor v glavnem raz- pisu z dne 6. maja 1924.

Prosvetni oddelek za Slovenijo v Ljub- ljani, dne 22. maja 1924.

Šef oddelka: dr. St. Bevk s. r.

— **Novi tečaji za strojepisje, sloven- sko in nemško stenografijo ter knjigovod- stvo** (zasebni pouk) začnejo na zaseb- nem učilišču Ant. Rud. Legat v Mari- boru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgo- vini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Le- gat, Maribor, Slovenska uli- ca 7. telefon 100. — Za pripadnike uč- itjskega stanu 50% popusta!

MOKROTA
škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni **DEŽNIK**
katerega pa edino dobite v vele- trgovini R. Stermečki, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo čevlji, klobuki nogavice in vse drugo modno blago.
Naročite cenik!

Zmerno nagrado

priznam tistemu g. učitelju, ki mi priporoči bistroumnega, talentiranega 14 letnega dečka z 6—8 razrednico, za trgovskega vajenca.

L. Fürsager,

trgovina z meš. blagom v Radovljici Gorenjsko.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani

Najcenejši nakup banaške moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, južnega sadja, dišav ter vseh vrst špeci- rijskega in kolonijalnega blaga.

Lastna čevljar- nica!

TVORNICA UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI

priporoča

svojo bogato zalogo nagačenih živali, računal z 20 in 100 kroglicami, šestil, ravnil in trikotov za tablo, risalnih desk iz smrekovine in lipovine, stojal za zemljevide in druge šolske potrebščine.

V zalogi ima tudi steklenice za kuhanje vseh velikosti, epruete, razne cevi, retorte, špiritove svetilke, lesena stojala za eksperimentiranje, tlakomere, aneroide, toplomere, kompase, magnetne, leče, svinčnice, zemljevide itd.

Po naročilu izdeluje tudi šolske klopi, table in opremlja šolske sobe najmodernejše in najsolidnejše.

cene konkurenčne.

Postrežba solidna.